

Program Zveze prijateljev mladine — vsestranska dejavnost tudi v prihodnje

Na razširjeni seji, ki je bila 8. decembra v Klubu poslancev v Ljubljani, so člani predsedstva ZPM Slovenije razpravljali ne le o vprašanju, ki ga je predložil program, temveč tudi o problemih šolstva.

Poročila o delu komisij ZPM govore o tem, da je bilo v preteklem obdobju opravljeno veliko delo, saj pravzaprav ni področja, kamor ne bi posegla aktivnost članov te zveze pri proučevanju družbenih problemov.

ZPM je pripravila precej obširen program društvene in družbene dejavnosti za naslednje leto. Za njegovo realizacijo bo poskrbel širok krog članov te organizacije (v SRS je že sedaj 387 DPM s 73.200 člani), ki naj bi se v prihodnjem obdobju še povečal. V organizacijo namenjajo pritegniti največ neposredne proizvajalce. Med nadaljnjimi nalogami, o katerih govori program, je tudi usposabljanje društvenih delavcev: za delo v DPM, za delo s članstvom, za večjo aktivnost v krajevni skupnosti in za sodelovanje z ostalimi organizacijami in organi skupnosti. Dalje: za razvijanje dela občinskih zvez, za uveljavljanje politike SZDL pri reševanju problematike otroškega varstva in vzgoje, šolstva, pomoči starejšim, pri uveljavljanju enakopravnosti družbenih služb itd. V ta namen pripravljajo ZPM Slovenije skupno z okrajnimi zvezami orientacijski program, ki ga bodo preizkusili v eni izmed večjih občin. Okrajne zveze bodo organizirale medobčinske seminarje z izbranimi predavatelji, strokovnimi in družbenimi delavci.

Tudi v prihodnjem obdobju — tako govori program — bo opozarjala ZPM na najvažnejša aktualna vprašanja. Usmerjala bo delo komisij, ki bodo še nadalje proučevale: zahtevo po vključitvi predšolske in izvenšolske vzgoje v obstoječi vzgojno-izobraževalni sistem, nadaljevala bodo z akcijo vključevanja predšolskih otrok v organizirano družbeno vzgojo (posebej v industrijskih in mestnih središčih in središčih družbeno kmetijskih obratov) — pomagala bo pri vključevanju 50 % šolskih otrok v organizirano celodnevno bivanje v šoli in se zavzemala za hitrejšo izgradnjo otroških ustanov in njihovo financiranje, za čim boljše delovanje pionirske organizacije itd.

Ob tem, ko so obravnavali program, so postavili člani predsedstva kot zahtevo številka ena: koordinacijo dela med komisijami. Poudarili so, da je treba izločiti važnejše probleme in jih povezati v celoto, še posebej pa izoblikovati metode za izvrševanje programa. Skratka, da je treba koordinirati delo in najti metodo zanj.

Razprava je osvetlila tudi problem, ki je v svetu vse bolj aktualen — namreč odnos do prostega časa. V metodologiji vrednotenja dejavnosti prosvetnih delavcev smo lahko zasledili tudi obračunavanje storitev za ure svobodnih dejavnosti. Lahko se primeri, da bodo šole na ta način (potem ko bodo izračunale te storitve) zožile krog ljudi, ki vplivajo na učenje — ob šolo samo. Tako bodo te dolžnosti prevzeli nase v celoti učitelji, kar pa vsekakor ni pravilno. Vemo, da imamo za idejno vzgojo odraslih razne družbene svete, medtem ko za mladino ni posebnega foruma. Nedvomno so organizacije kot npr. pionirska, ZMS itd. tiste, katere lahko vodi in usmerja ZPM; zato bi storili napak, ko bi vse te naloge prenesli na prosvetne delavce. O tem bi ZPM vsekakor morala spregovoriti in zavzeti določeno stališče. Njene naloge se ne smejo zožiti, nasprotno: poleg drugega naj zastavi ves svoj vpliv za to, da se bo delo prosvetnega delavca pravilno ovrednotilo.

Člani predsedstva so med drugim opozorili, da je mnogo problemov, s katerimi se še sedaj ukvarja ne le ZPM, ampak zanje neposredno zainteresira-

ni tudi drugi forumi kot npr. republiški sekretariat za šolstvo, republiški sekretariat za socialno varstvo in razni zavodi. Eden izmed njih je prav gotovo uveljavljanje enakopravnosti družbenih služb in s tem v zvezi pridobivanje materialnih sredstev zanje. Tudi ZPM mora aktivno poseči v to akcijo, saj lahko precej pripomore k preokretu v zavesti občanov: da družbenim službam ne bodo priznavali njihovega mesta le moralno, temveč da jim bodo tudi dejansko zagotovili materialno osnovo, ki jim gre. Čas je, da začno v občinah razpravljati o vseh razpoložljivih sredstvih, ne pa le o tistih, ki so predvidena v proračunu.

Vrsta predlogov je veljala vprašanju učinkovitosti delovanja organizacije ZPM. Ugotovitve kažejo, da je čutili že nekaj let potrebo po aktivizaciji članstva same organizacije. Člane občinskih zvez bi bilo treba usposobiti tako, da bi v svojih občinah znali predlagati, kako reševati probleme, da bi znali v svoji vlogi tudi nastopiti. Za to pa bodo potrebni bolj pogosti razgovori in sestanki s člani zveze, sklicevanje javnih tribun, skupni nastopi ob raznih priložnostih, posebno zaradi vse večje vloge občin pri razdeljevanju sredstev. Zelo važen je tudi kadrovske sestav občinskih zvez; vanje bo treba voliti zares sposobne ljudi in takšne, ki imajo družben ugled. Le-ti bodo namreč lahko uspešno zastopali interese ZPM, ki so hkrati interesi vse družbe.

M. K.

IZ DELA ŠOLSKIH CENTROV

Sodobnejše praktično izobraževanje

Pred štirimi leti — ko so bile ustanovljene poslovske šole — so dobili vsi šolski centri nalogo, naj redno spremljajo in beležijo vse morebitne pomanjkljivosti dosedanjega učnega načrta. Izkušnje, ki so nastale v tem času, so namreč pokazale, da je treba postaviti izobrazbo poslovskega kadra na višjo raven (kar je še posebej utemeljila potrditev profila poslovske pri GZ SRS).

O teh in še drugih problemih v zvezi s poslovske šole smo razpravljali tudi na seji skupnosti šolskih centrov za blagovni promet (bila je 26. oktobra letos v Ljubljani), ki so se je udeležili ravnatelji teh centrov in člani predmetnih aktivnosti.

Predsednik skupnosti Ludvik Rebeušek je na tem sestanku poudaril, da je za vsakega poslovskega kadra, ki se mora naučiti, najmanjši obseg znanja, ki ga mora imeti, da se lahko vključi v proizvodnjo in s tem prispeva k razvoju naše države. Poudaril je, da je treba koordinirati delo in najti metodo zanj.

Razprava je osvetlila tudi problem, ki je v svetu vse bolj aktualen — namreč odnos do prostega časa. V metodologiji vrednotenja dejavnosti prosvetnih delavcev smo lahko zasledili tudi obračunavanje storitev za ure svobodnih dejavnosti. Lahko se primeri, da bodo šole na ta način (potem ko bodo izračunale te storitve) zožile krog ljudi, ki vplivajo na učenje — ob šolo samo. Tako bodo te dolžnosti prevzeli nase v celoti učitelji, kar pa vsekakor ni pravilno. Vemo, da imamo za idejno vzgojo odraslih razne družbene svete, medtem ko za mladino ni posebnega foruma. Nedvomno so organizacije kot npr. pionirska, ZMS itd. tiste, katere lahko vodi in usmerja ZPM; zato bi storili napak, ko bi vse te naloge prenesli na prosvetne delavce. O tem bi ZPM vsekakor morala spregovoriti in zavzeti določeno stališče. Njene naloge se ne smejo zožiti, nasprotno: poleg drugega naj zastavi ves svoj vpliv za to, da se bo delo prosvetnega delavca pravilno ovrednotilo.

Člani predsedstva so med drugim opozorili, da je mnogo problemov, s katerimi se še sedaj ukvarja ne le ZPM, ampak zanje neposredno zainteresira-

Nezavidljivi položaj šolstva in posledice tega položaja so bile vsebina širokih in tehtnih razprav od najvišjih predstavniških organov do posameznih samoupravnih organov na šolah in sindikalnih podružnicah prosvetnih delavcev. Rezultat teh razprav so bila številna priporočila predstavniških in drugih organov družbeno političnim skupnostim, naj prične probleme šolstva reševati že v samem letu 1964, kar pomeni, da v novem proračunskem letu 1965. Ob vseh teh priporočilih je zaželelo tudi delo sindikalnih podružnic, strokovnih odborov sindikata družbenih služb pri občinskih sindikalnih svetih ter samih samoupravnih organov na šolah, ki so hoteli dati skupščinam družbeno političnih skupnosti čimbolj podrobno analizo o dejanskem stanju šolstva tako v pogledu materialnega položaja prosvetnih delavcev kot ostalih materialnih vprašanj šolskih zavodov.

Prav gotovo je, da postajajo ta vprašanja še posebej aktualna sedaj, ko so v razpravi proračuni posameznih družbeno političnih skupnosti za leto 1965. Dosedanje ugotovitve in priporočila bodo morala biti prav gotovo osnova za sestavo proračunov oziroma izračunov zahtev po sredstvih, ki jih bodo posamezne delovne organizacije zahtevale za svojo učno-vzgojno dejavnost.

Vendar bi bilo prav gotovo napak, če bi sami prosvetni delavci, samoupravni organi po šolah in sindikalne podružnice prosvetnih delavcev ob vsem tem mirno in čakale na rezultate vseh mogočih ugotovitev in priporočil, ki so marsikdaj le formalna in neučinkovita in se zato po nekaterih skupščinah niti resno ne obravnavajo. Razumljivo je zato, da bodo celotne razprave imele svoj rezultat samo v primeru, če bodo sami prosvetni delavci ob sprejemanju občinskih proračunov in proračunov družbenih

skladov za šolstvo zavzeli odločno stališče in striktno zahtevali uresničitev vseh priporočil.

Ugotovitve posameznih analiz sindikata prosvetnih delavcev v posameznih področjih o stanju šolstva so dovolj zgovoren dokaz o nezavidljivem položaju delavcev v učnovzgojnem poklicu. Niso namreč redki primeri, ko so razlike v osebnih dohodkih med enakovrednimi poklici v prosveti in izven nje tudi do 100 %, pod 50 % pa teh razlik skoraj ni. Če je merilo materialnega položaja in družbenega ugleda res le delo, kot pravi ustava — in prav gotovo v našem družbenem sistemu to mora biti — potem so takšne razlike ne samo absurde, temveč tudi protustavne. Osnovno stališče pri financiranju učnovzgojnih ustanov v tem proračunskem letu bo moralo biti zmanjševanje teh razlik na minimum in nagraditi tudi v šolstvu po resničnem delu.

Pred sindikalnimi podružnicami in samoupravnimi organi delovnih organizacij stoji trenutno osnovna naloga izdelati in sprejeti objektivna merila, po katerih bodo posamezne ustanove lahko izdelale kalkulacijo potrebnih sredstev, ki jih bodo pozneje zahtevale od družbenega sklada za šolstvo. Ko se bodo izračunavala sredstva in povprečni mesečni dohodek za posamezne stroke prosvetnih delavcev, se prav gotovo ne bo smelo izhajati iz nekega povprečja izven prosvete v letu 1964, temveč iz predvidenega povprečja za leto 1965. Pri vsem tem pa bo neobhodno potrebno upoštevati to, da je v teku leta v drugih delovnih organizacijah znaten porast nad samimi planiranimi dohodki. Da bi se preprečilo na ta način ponovno zastajanje šolstva, bo potrebno na neki način slediti tudi tem gibanjem. Ne mislimo pri tem, da bi bilo gibanje dohodkov v prosveti avtomatično enako kot v drugih dejavnostih, kar bi se dalo zagotoviti z določenim koeficientom porasta dohodkov, pač pa bo potrebno zagotoviti zadostna rezervna sredstva, s katerimi se bodo stimulirale tiste ustanove, ki to zaslužio. S tem bi bilo tudi omogočeno, da je lahko za kvalitetno delo delavec v prosveti bolj nagraden kot v drugih dejavnostih, za ne-kvalitetno delo pa je prav, da je nagraden slabše. V samem izračunu sredstev je prav gotovo potrebno nameniti materialnim potrebam šolstva večji procent, kot je bil do sedaj. Razmerje 84:16 do 86:14 v korist osebnih dohodkov je vsekakor preveliko in bi moralo biti nekje v razmerju 80:20. S tem ne mislim reči, da se morajo osebni dohodki zmanjšati na ta račun, nasprotno, materialna sredstva za osnovno dejavnost šolstva morajo biti tolikšna, da bo kljub povečanju osebnih dohodkov lahko doseženo takšno razmerje. Pri materialnih zahtevah posameznih šol pa je neobhodno potrebno upoštevati tudi možnosti posameznih šol in je nesmiselno zahtevati nekaj, česar ni pogojev, da bi se to lahko uporabilo.

Podroben izračun zahtev posameznih šol je potreben tudi zato, da lahko ob izdelavi občinskih proračunov za leto 1965 jasno pomenimo, koliko rabi šolstvo za osnovno dejavnost, koliko pa za rešitev ostalih vprašanj. S takšnim izračunom bo moral enkrat računati tudi tisti, ki bo sestavljali osnutek občinskega proračuna. Razprave okrog proračunov na zborih volivcev so navadno že prepozne, prav tako niso dosti efektivne tudi razprave v sami skupščini ob sprejemanju proračuna.

Razumljivo je, da bo v vedno večji meri moralo temeljiti financiranje šolstva na podlagi pogodb med šolo in družbenim skladom za šolstvo. Merilo za višino pogojenih sredstev med šolo in skladom bo moral biti delovni program posamezne šole, pogoj za dokončno izplačilo pogojenih sredstev pa realizacija tega pro-

Ekскурzija učiteljev ljubljanskih strokovnih šol v Zagrebu

Zavod za napredek šolstva SRS je organiziral za aktiv profesorjev angleščine in nemščine na ljubljanskih strokovnih šolah ekscurzijo v Zagreb. Udeleženci ekscurzije — 40 po številu — so si ogledali zagrebške strokovne šole in po skupinah prisostvovali pouka tujih jezikov.

grama. Kvaliteta izvedbe delovnega programa šole pa bo morala biti merilo za posebno stimulacijo posamezne ustanove. Če govorimo namreč o nagradenju po delu in uspehih dela znotraj kolektivov, potem je potrebno doseči stimuliranje tudi za posamezne kolektive kot celoto. Prav takšno posebno stimuliranje posameznih delovnih kolektivov po rezultatih njihovega dela bo lahko znatno vplivalo na samo kvaliteto dela, kar bo vsak posameznik videl, da z večjim prizadevanjem ustvarja kolektivu tudi večja skupna sredstva.

Danes že slišimo pripombe, da so sedanje zahteve šolstva pretirane, čeprav nikjer ne presega-

jo meja, ki so bile določene oziroma postavljene v najrazličnejših priporočilih. Zahteve po povečanju sredstev za 50 % naj bi bile že pretirane. Ponekod je bil učitelj še vedno nagraden s prejemki pod 30 tisoč, enakovredni profil v drugi panogi pa tudi s 60 tisoč in še več. Ali bi lahko rekli v tem primeru, da je zahteva po 100 % povečanju pretirana? Menda ne. Ko razpravljamo o potrebnih sredstvih za šolstvo, lahko danes tudi že prenehamo govoriti o borbi za večje dohodke in o opravičilu te borbe, govorimo lahko le o zahtevi po pravičnem nagradenju po delu — to pa je ustavna pravica. Ali nam jo lahko kdo oporeka? V. P.

VIII. kongres ZKJ o problemih vzgoje in izobraževanja

Najvažnejši dogodek preteklega tedna v našem družbenem življenju je bil VIII. kongres Zveze komunistov Jugoslavije, ki nam je s svojim zelo bogatim gradivom vsak dan posredoval mnenja in sodbe z nseh področij našega življenja. Seveda v tem gradivu prevladujejo razprave o problematiki našega sedanjega in bodočega gospodarskega razvoja, vendar so se nekateri delegati podrobneje ukvarjali tudi s stanjem naših družbenih služb. Kolikor nam dovoljuje prostor, se bomo danes pomudili pri nekaterih vprašanjih, ki so bila obravnavana na tem kongresu, predvsem s področja vzgoje in izobraževanja.

V samem uvodnem referatu se je generalni sekretar ZKJ Josip Broz-Tito pomudil med drugim tudi pri problemu stanja med našo mladino. Dejal je, da je to eno najpomembnejših vprašanj, kateremu moramo posvetiti vso pozornost, saj je pravilno reševanje najrazličnejših problemov naše mladine v interesu, nadaljnega razvoja naše socialistične skupnosti. Zato so problemi mladine pomembni družbeni problemi.

»Moje osebno mnenje je,« je rekel tov. Tito, »da je bilo dosedanje delo komunistov med mladino slabo. Ni se pokazalo, vsaj ne dovolj, v oblikovanju mlade generacije, v prizadevanju, da postane takšna, kakršna mora biti mladina v naši socialistični družbi: dovolj zvesten in sposoben graditelj socialističnih družbenih odnosov.« Objektivno gledano, je nadaljeval tov. Tito, »ni hče ne more zanikati, da je naša mladina v veliki večini zares naša, socialistična mladina, da diha z novim, socialističnim duhom in da ni samonjena krivda, da so med njo tudi negativni pojavi, temveč krivda vseh nas, predvsem pa nas, komunistov. Seveda je to tudi precej krivda tistih, ki jim je zaupana vzgoja mladine. Vendar, ko je beseda o tem, se moramo vprašati: v kakšnih razmerah delajo naši učiteljski kadri? Mislim, da te razmere niso najboljše, da so učitelji bolj ali manj v vseh šolah zelo slabo nagradjeni in to nezadovoljstvo vpliva na razpoloženje naših prosvetnih delavcev, zaradi česar trpi tudi vzgoja naše mladine. Skrajni čas je, da uredimo nagradenje šolskega učnega osebja čimprej in zadovoljivo!«

Tov. Tito je zatem govoril o mladini, ki zapada pod vplive raznih negativnih pojavov, in dejal, da se pač na mladi generaciji očitneje zrcalijo tisti negativni pojavi, ki jih naš nagel razvoj socialističnih družbenih odnosov nosi s seboj. Imamo primere huliganstva, imamo mladince s stališči, ki so tuja naši socialistični stvarnosti. Navadno takšna nezdrava mladina ne izhaja iz vrst delavcev, temveč iz tistih krogov, ki so materialno na boljšem. Pojav, ki zaskrbljuje, je tudi vse pogostejša in širša diferenciacija med intelektualno in delavsko mladino. Človek se ne more znebiti vtisa, da se želi del mladine pogostopoditi, se vse bolj ločevati od delavske mladine. Pri tem gre predvsem za to, da se v materialnem pogledu diferencirajo prejemki intelektualne in delav-

ske mladine. Ne gre za nekakšno težnjo po uravnolovki, temveč narobe — za diskriminacijo nagradenja po delu. Pisarniško delo, naj bo že kakršnokoli, celo neznamno in neproduktivno, se bolj ceni kot fizično delo visokokvalificiranega delavca v proizvodnji!

»Mislim,« je dejal tov. Tito, »da zelo malo pojasnjujemo mladini razne težave in pomanjkljivosti, ki nastanejo v našem gospodarstvu in celotnem notranjem družbenem razvoju. Ne gre za to, da bi opravičevali nepravilnosti, temveč da opozarjamo na korenine in škodljivost za skupnost kot celoto in na potrebo po pravičnem in učinkovitem boju proti raznim škodljivim pojavom. Zato mladina pogosto nasede raznim kritikam, ki so tuji našemu socialističnemu razvoju. Ko pa se to zgodi, smo zelo hitro pripravljeni, da obsodimo mladino, češ da zapada pod vpliv raznih tujih elementov.«

Premalo opozarjamo na perspektivno nadaljevanje revolucionarnega razvoja naše družbe, na konstruktivno vlogo naše družbe, na konstruktivno vlogo in aktivnost mladine v tem razvoju, kar pričakuje od nas.

Naša mladina ima veliko zapiranje in spustuje pridobitve naše revolucije. Nič je ne more bolj razočarati, kot da vidi, da te pridobitve včasih spodbijajo prav tisti, ki bi jih morali najbolj čuvati. Kršitve ročnih ustavnih načel, zlasti v proizvodnji, kjer so razne anomalije, zmeraj globoko prizadenejo mlade delavce. Naša mladina je zelo prizadeta tudi zaradi tega, ker se zlasti v zadnjem času opažajo v naši družbi razne lokalistične in partikularistične težnje. V veliki večini mladina ni zastupljena z nacionalističnimi in sovunističnimi tendencami, vendar nanjo zelo negativno vplivajo razni škodljivi pojavi v našem kulturnem življenju, v literaturi, historiografiji itd. Naša mladina je zmeraj zvesta našim pridobitvam iz vojnih časov — bratstvu in enotnosti. Na tej pridobitvi in geslu lahko našo mladino zmeraj mobiliziramo, kjer koli je potrebno.

O aktualnih problemih izobraževanja je govoril v svojem referatu tudi Veljko Vlahović. Dejal je, da je danes v prvem planu skrb za kvaliteto izobraževanja in za njegovo tesnejšo povezavo s potrebami družbe, opozoril pa je tudi na, da niso rešeni problemi materialnega položaja predavateljev. Vemo, da bodo še vrsto let težave glede izdatkov za izobraževanje, vendar imajo družbeno politične skupnosti in gospodarske organizacije danes možnosti, da nudijo ustanovam za izobraževanje večja materialna sredstva. Zveza komunistov se ni odločneje zavzela za to, da bi prosvetni in pedagoški delavci dobili v družbi večji ugod, ki bi ustrežal njihovi vlogi vzgojiteljev mlade generacije!

V zadnjih letih smo dosegli vrsto rezultatov v razvoju pedagoške misli in znanstvenih razprav na področju izobraževanja, vendar ne v količini meri, kot so se razvijali izobraževanje in njegove potrebe, je dejal tov. Vlahović.

PRISPEVEK K DISKUSIJI O GIMNAZIJSKEM UČNEM NAČRTU ZA ANGLEŠČINO

Naš razgovor

Ni lahko delati nove gazi...

(Diskusijo smo imeli gimnazijski učitelji angleščine 19. sept. 1964 na gimnaziji v Subičevi ulici, soba 20)

(Pojasnilo uredništva:)

Ob objavi Klinarjevega članka daje uredništvo naslednje pojasnilo: tov. Klinar je popolnoma napačno razumel namen posvetovanja gimnazijskih učiteljev angleščine, ki ga je sklicala skupnost gimnazij SR Slovenije. Ni šlo za pripravo novih učnih načrtov za pouk angleščine na gimnazijah, temveč za ugotavljanje dolgotrajnih izkušenj dela po novih tako imenovanih minimalnih (okvirnih) učnih načrtih, ki so po vsebinski strani in pa po razporeditvi snovi obvezen temeljni načrtov, ki so jih sestavile posamezne gimnazije. Razen tega je imelo posvetovanje namen seznaniti gimnazijske učitelje angleščine z najboljšimi rešitvami vrste problemov pri pouku angleškega jezika in zbrati predloge za tako delo, ki bo prispevalo k razvoju pouka. Kljub temu pa smatramo, da vsebuje članek tudi nekatere dobre misli, zato ga objavljamo.)

Da takoj na začetku odbijem ost: v diskusijo na zborovanju nisem posegel, ker je bila slabo pripravljena in slabo vodena in disciplina v zakajenem in vročem prostoru je bila vse prej kot vzorna. Razen tega je veliko laže obdržati temo razprave v tej obliki, kot bi jo bilo v hrupnem vrvežu, kjer so se tehtne pripombe mešale z običajnimi tožbami zaradi posamičnih drobnih, skoraj osebnih težav.

Ze takoj na začetku je diskusija krenila v spotaljivo drobencljanje, tako da smo pri priči začutili pomanjkanje osrednje avtoritete. Namesto da bi vodil podal celoten osnutek bodočega načrta (ali ga celo že vnaprejšnjem posameznim udeležencem in tako omogočil pripravo) ter nam dal časa za premislek in potem urejeno zbiranje pripomb, je dal prosto pot raznim drobnim osebnim opažanjem in privatnim predlogom, kakršne pač slučajno kdo ima, in zato vse to ni moglo pripeljati do zao-krožene podobe predloga za učni načrt. Pa še celo za tako sodelovanje je bila spodbuda hudo klavarna: »Zagotavljam vam, da bodo vaše pripombe vplivale na sestavo učnega načrta, zato se s plača sodelovati!« Tedaj smo se začeli zavedati, da sploh nimamo opravka z vodilnimi anglisti, da je diskusija nekje hudo spodaj, in da neurejena, kot je bila, na resnično sestavo načrta ne more bistveno vplivati. Začutili smo, da bo nekdo načrt sestavil, kot ga je že pred leti, ter ga razposlal gimnazijam kot avtoritativno listino, a da avtorja tega bodočega načrta na našem sestanku ni. Lotevalo se nas je razočaranje. Menimo namreč, da je v našem času splošne demokratizacije zbor vseh anglistov iz Slovenije višji forum kot nekaj vodilnih glav v Ljubljani. Zato bi bila dolžnost le-teh, da načrt sestavijo, predložijo v splošno diskusijo, potem pa skličejo zbor, da načrt odobri in potrdi, ali pa zahteva spremembe. Tako pa je upravičena bojazn nas vseh, da bomo po tem sestanku, ki je sicer duhu demokratizacije delno ustregel, a je bil vsebinsko prazen, dobili preko vodstev šol učni načrt, ki ga bomo morali izpolnjevati brez ozira na možnosti in nemogućnosti izpolnjevanja. Če je tako, potem bi bili v soboto 19. sept. napravili manjšo škodo, ko bi nas bili pustili na naših delovnih mestih.

Izpolnjevanje takega vsiljenega učnega načrta bodo nadzorovali tovariši inšpektorji. Poudarjam pa, da če učni načrt ne bo odobril zbor anglistov-učiteljev na gimnazijah, nima nihče moralne osnove, da zahteva njegovo izpolnitev. Šele če večina delavcev na terenu izjavi, da je načrt resen in ga je mogoče izpolniti, je lahko posameznik kriv za razna možna stranpota. Tovariši inšpektorji pa so dostikrat zelo formalistični. To je razumljivo zaradi zelo preproste dejstva, da naše šolstvo preživlja tako burne čase, da je vsak takoj odtrgan od živga dogajanja, brž ko se odtegne vsakdanjemu praktičnemu delu v razredu. Ali se nam torej obeta, da bomo dobili bleščeč učni načrt in pa formalistične varuhe njegove izpolnitve?

Osrednja boleča točka naše razprave pa je učbenik, ki ga ni. Bolj kot kjerkoli se je tukaj pokazala šibka zmogljivost naših vodilnih anglistov. Menda sicer priznajo, da pravega učbenika ni in se verjetno tudi strinjajo z zamisljivo, da mora bodoči učbenik biti sestavljen po bodočem načrtu. A kaj so v tem pogledu napravili za gimnazijo v dolgih letih, odkar je odrgana od reformirane osnovne šole? Nič. Na tistem menda snujejo nekoliko prirojen prevod hrvaškega učbenika Brihtje-Grgiča, a na razpravi zadnjič nismo zvedeli

niti tega, če je kdo vprašal vsaj za avtorske pravice pri založbi, kjer je B-Grgičev učbenik izšel. Delati načrte za kopijo tuje knjige na ta način je pa hudo podobno tisti zgodbi o miškah, ki so hotele obesiti mački zvonec na rep. A ko bi se vse skupaj vsaj kam premaknilo!

Kar imamo domačih učbenikov, res nobeden ne zasluži potrditve. Dopolniti v tem pogledu anarhijo, pa je nekoliko nevarna igra in nam jemlje ugled. Učitelj pa je kot v precepu! Osebnost mora (da o dosežanem učnem načrtu niti ne govorimo!) ga žene, da bi dijake čim hitreje spravil do potrebnega znanja, in zraven se grize, ker je stalno »v zaostanku«. Njegovo delo bo pri novi maturi bolj vidno kot doslej in si ne želi blamaže. Iz osnovnih šol prihajajo kadri, da bi se zjokal nad njimi. In zdaj ni učbenika, ki bi zagotovo hiter in resničen uspeh. Grad 4 je pretežak, zato nekateri nadaljujejo z Gradom 3. (Na tistem čestitam vsem kolegom, ki si upajo nadaljevati; sam sem to trikrat poskusil in ne mislim več.) Nekateri si pomagajo z Brihtje-Grgičem, ki bi ga morali naši vodilni anglisti pravzaprav odsvetovati zaradi hrvaščine, a spet nimajo morale za to, ker na mesto tega učbenika ni kaj dati. Na razpravi je bil učbenik Zgur-Skalický obsojen na grmado, češ da zahteva preveč »resno delo«; češ da samo enkrat informira dijaka o kakem slovničnem pojavu, n. pr. obliki in rabi Present Perfecta, potem pa nikoli več, dijak pa naj potem zna ali pozabi, kar hoče. Taka obsodba je popolnoma zgrešena. Kajti tako dijak kot učitelj bosta v sledečih treh letih učenja še neštokrat srečala Present Perfect; če pa oba raje zamiliža pred njim, kot bi ga ponovila, je to njuna krivda, ne pa učbenikova. Pač pa je šibka točka tega učbenika drugod: preveč grmadi fakta, važna in zastarela, premalo pa vadi živ govora; preveč sili v golo slovnično in ji posveča hude akrobatske vaje ter jezik komplicira, namesto da bi pokazal sistematično preprostost jezika in vsakdanjo porabnost tudi skromnega znanja. Včasih se z nezadostno ali nekoliko samovoljno razlago na videz bje po glavi in spravlja dijaka pa tudi učitelja v obup. Če se dijak uči izključno po tem učbeniku, je kakor zavezan in težko piše spise ali iztisne iz sebe vsakdanje stavke, kadar se mora spuštiti v sorostojen pogovor. Vendar učitelj to težavo lahko premaga na več načinov, ki so vsem dobro znani. Delavnost, ki jo ta učbenik terjaja od dijaka, pa mislim, da bi lahko štel za pozitivno lastnost. Razen tega je za sumarično ponovitev znanja v prvem letniku kar primeren.

Ker je bil učbenik Zgur-Skalický na razpravi jayno obsojen, ni nihče črnil, da po njem dela. Vendar nas je nekaj tudi takih. In tudi zato pišem ta prispevek, da se za diskreditirani učbenik zavzamam in vlijem poguma kolegom, ki so zdaj v škripeh. (Zakaj bi se gnjavili, ne vem; saj osrednje avtoritete tako ni; dokler pa ribarimo v kalnem, res ni važno vprašanje, kdo plje in kdo plača.)

V prijateljskem pogovoru vsak rad prizna, da je osnovna škola vse prej kot vzorna in da bi se z

dvostrinostjo verjetno vse drugače postavila na noge. Toda dvostrinost je utopija in nam kot svobodnim samoupravljalcem preostane samo, da se svobodno najezimo zaradi neznanja dijakov. Seveda moramo kljub temu na neki način preskočiti to oviro, ki se ne da ignorirati. Toda kako? Ostanimo na zeleni veji življenja in začnimo od začetka! Ker pa primerne učbenika ni, moramo seči pač tudi po neidealnem, pomanjkljivem in preobilenem, a vsekakor takem, da bomo hitro napravili in opravičili svoj »začetek od začetka«. Tak pa je učbenik Zgur-Skalický. In moj skromni prispevek k diskusiji o učnem načrtu: predelajmo v vseh štirih letih gimnazije vse tri učbenike omenjenih avtoric! Vzporedno bomo v primerem času začeli z literarno zgodovino (menda smemo pričakovati resnično tiskano knjigo na to temo), oskrbeli si bomo konverzacijske besede s ploščami (čeprav bi bila že davno dolžnost kakega osrednjega foruma — če je — da oskrbi šole s potrebnimi avdiovizualnimi sredstvi, ne pa da se učitelj sam peha po založbah in konzulatih za materialom, po občinah pa za denarjem), našli bomo kak znanstven tekst itd. itd.

Neka kolegica je zelo primerno pripomnila, da se je treba najprej pač domisliti, kakšen je cilj pouka angleščine na gimnaziji, ker dokler ne vemo, kaj bi radi dosegli, pač ne moremo sestaviti primerne učnega načrta. Tehten opomin smo v splošnem vrvežu delno preslišali, delno pa so nas tirale na stranpota drobencljave pripombe. Rad bi kolegi in vsem drugim odgovoril, kaj je po mojem cilju pouku v prvem letniku gimnazije: pripravi dijake, da bodo drugo leto lahko vzeli v roke knjižico po enostavljene izdaje četrte stopnje. To se pravi, da nam bo učbenik Zgur-Skalický (prva stopnja) pomagal le, da obnavljamo osnovni besedni zaklad ter osnovno strukturo jezika, vzporedno bomo pa obdelali tudi razne konstrukcije, sosledje časov, direktni in indirektni govor ter ostale podobne stvari, kolikor jih je za samostojno razumevanje omenjenih knjižnic treba znati. (Pomaga naj Allenova knjižica Living English Structure for Schools, ki naj jo imajo vsi dijaki.) Seveda le v najosnovnejši obliki, tako da jih bomo kasneje, ko bomo obdelovali drugo knjigo Zgur-Skalický, temeljito ponovili in dopolnili. (Hic! Neupravičen je strah, da se ob tem učbeniku ne da ponavljati! Vprašanje je le, ali si je učitelj voljan v prvem letniku nakopati tako trdo delo! Razne morebitne togosti in pa formalističnosti učbenika bo učitelj zaradi lastne umske gibčnosti znal zaobiti. (Saj je vendar umski delavec in bi mu nekaj že lahko zaupali, če je dovršil svoje študije z diplomom in jih potrdil s strokovnim izpiti-mo!)

V ostalih letnikih menim, da cilji pouka angleščine lahko ostanejo kot doslej. (Napisani so na začetku raznih starih učnih načrtov.) — Upam, da bi bil takole okvirni učni načrt, kot sem ga skušal očrtati v prejšnjih dveh odstavkih, lahko sprejemljiv. Nikar mu takoj ne očitajte velikih pomanjkljivosti! Je samo skica,

samo namig, za širše podrobnosti na tem mestu ni prostora. Pa tudi ko bi bilo prostora dovolj, tako odgovorni nalogi ne bi bil kos, ker imam preveliko grbo prekomernega dela. Seveda pričakujem, da bodo tovariši inšpektorji že zaradi svojega položaja hoteli nekaj pripomniti. Pri podrobnem učnem načrtu neke kolege vemo, da so ugotovili, da manjka pluskvamperfekt.

Bilo je govora o ponovnem sestanku, vendar se bojim, da bo prav tako malo koristen, kot je bil ta. Morda je bolje, da dobimo navodila po pošti, bodo vsaj avtorizirana. Pa še ene sitnosti se bomo ognili. Ko se namreč nabere skupaj z raznih vetrov, pride na vrsto nujno vprašanje: »Koliko zaslužiš?« in takoj se vname ogorčenje zaradi »razslojevanja«. Jeseničani pripadamo »nizkemu sloju«, saj nas kolegi normalno prekašajo za deset tisočakov, tisti po raznih strokovnih slohah pa tudi za dvajset (celo pri nižji obveznosti!). Zato človeka dostikrat mine volja, da bi se pravdal po abderitsko za taka drobna vprašanja, češ ali naj indirektni govor obdelamo v prvem ali drugem letniku. To bo učitelj znal tudi sam presoditi. So večja in važnejša vprašanja kot ta in bi jih bilo treba prerешati in postaviti primerne zahteve. Da gre ljubezen skozi želodec, pa je vedel že Napoleon.

Stanko Klinar

Tako živahen je lahko pouk tujega jezika!

REZULTATI ANKETE O PROMETNI VZGOJI

Prometno vzgojna in preventivna dejavnost v naši republiki ni nova stvar. S to koristno, humano in nujno odgovornostjo se bavijo že vrsto let komisije za vzgojo in varnost v cestnem prometu tako v republiki, okraju, občini, kot tudi v mnogih večjih podjetjih ter pri raznih družbenih in gospodarskih organizacijah, zainteresiranih za hiter in varen promet.

Prav gotovo, da je dejavnost vseh navedenih zelo intenzivna v pogledu prometne vzgoje najmlajših udeležencev v prometu. Tem posvečajo komisije za vzgojo in varnost v cestnem prometu, kot tudi mnoge šole, veliko pozornosti. Republiška komisija je leta 1962 ob pomoči zavoda za napredek šolstva pripravila enotni učni program prometne vzgoje, po katerem zdaj šole usmerjajo prometno vzgojo mladine.

Da bi ugotovili, kakšen obseg že zavzema prometna vzgoja mladine v osnovnih šolah, so izvedle okrajne komisije pred zaključkom šolskega leta 1963-64 anketo, iz katere povzema nekaj podatkov.

Okrajne komisije za vzgojo in varnost v cestnem prometu so anketirale od okrog 1200 osnovnih šol v SR Sloveniji 1017 šol. Odgovore na anketo je poslalo 617 šol, in sicer: v ljubljanskem okraju 243, v mariborskem 148, v celjskem 139 in v koprskem okraju 87. To se pravi, da je odgovorilo

na anketo okoli 65% anketiranih osnovnih šol.

Anketiranci so na primer odgovorili, da se izvaja prometna vzgoja po enotnem učnem programu v 554 šolah, medtem ko v 63 šolah še vedno le občasno. V 388 šolah imajo za prometno vzgojo odgovorne vzgojitelje, medtem ko v ostalih šolah skrb za prometno vzgojo mladine ali razredniki ali predmetni učitelji. Anketa kaže, da imajo le v 25% šol posebne ure za to vzgojo. V ostalih šolah vključujejo šolska vodstva prometno vzgojo v predmete, kot so: tehnični pouk, spoznavanje narave in družbe, moralna vzgoja, zemljepis itd.

Iz ankete je razvidno, da predvsem v nižjih razredih posredujejo prometno vzgojo mladini razredniki, v višjih razredih pa predmetni učitelji. Tako posreduje mladini to vzgojo v 617 anketiranih šolah 2900 vzgojiteljev. Od teh ima 752 vzgojiteljev vozniški izpit za voznika amaterja.

Pri rednih predavanjih o prometu koristijo predavatelji teze učnega programa prometne vzgoje, dostopno literaturo, ki je minimalna, prometne filme, diafilme, fotografije in učne pripomočke, ki si jih učenci pri tehničnem pouku sami naredijo (makete, znaki in drugo).

Zlasti v šolah, kjer prometna vzgoja še ni stalna, je organiziranih 254 prometnih krožkov, ki

jih obiskuje 10.278 učencev. V 91 osnovnih šolah imajo organizirano pionirsko prometno službo, v katero je vključenih kar 1198 pionirjev, ki vestno opravljajo pionsko službo pred šolami v bližini prometnih cest in tako skrbijo za varen prehod otrok v šole in odhod iz šole po pouku.

Večji del anketiranih šol organizira različne prometno-vzgojne prireditve, kot npr. »Pokaži kaj veš o prometu«, in ocenjevalne vožnje s kolesi. Dalje medšolska tekmovanja, aranžirajo razstave in prirejajo poučne izlete.

Glede organizacije prometno-vzgojnih akcij so anketirane šole mnenja, da so zanimive in koristne, le da so včasih nekoliko preveč kampanjsko izvedene.

Anketirane šole so v odgovorih nakazale tudi probleme, s katerimi se dnevno srečujejo pri pouku prometne vzgoje. Ti pa so predvsem v pomanjkanju kadra, v še vedno neenotnem gledanju na prometno vzgojo v šoli, v pomanjkanju učnih pripomočkov in finančnih sredstev za nabavo le-teh.

Uprave anketiranih šol menijo, da je potrebno izdelati priročnik za vzgojitelje — predavatelje, redno dopolnjevati kinoteko z novimi prometnimi filmi in diafilmi, kot tudi poskrbeti za razne druge potrebne učne pripomočke (flanelogram, makete itd.). Glede predavateljskega kadra so

mnenja, da bi ga bilo potrebno na katerikoli način stimulirati.

Rezultati ankete so dokaj zanesljiva podoba prometno-vzgojne dejavnosti v osnovnih šolah. Iz te ankete je razvidno, da je bilo do sedaj kljub mnogim težavam in še neresenim osnovnim problemom storjenega mnogo. Da pa so nekatere šole do prometne vzgoje v pravem pomenu besede še vedno pasivne, pa je povsem razumljivo. Z večjo prizadevanostjo, zlasti občinskih komisij in nekaterih družbenih organizacij, seveda ne brez šol, pa bi bilo možno kaj kmalu tudi ta vzrok odpraviti, saj vendar vemo, da je prometna vzgoja pri današnjem razvoju prometa neobhodno potrebna otroku. To dejstvo je toliko bolj jasno, če upoštevamo, da je med ponesrečeni pri prometnih nesrečah še vedno kar precej otrok. Statistika npr. kaže za prvo polletje tega leta, da so povzročili otroci na naših cestah 196 prometnih nesreč. Od teh 9 s smrtnim izidom in vse ostale s telesnimi poškodbami.

S sistematično prometno vzgojo in osnovni šoli je zato nujno nadaljevati. Nenehno iskati nove oblike dela, da bomo otroka s tem pritegnili k poslušanju in tako zainteresirali za sodelovanje pri odpravljanju prometnih nesreč na cestah. Od šol in višjih šolskih vodstev pa pričakujemo, da bodo nudili pri tem vso potrebno pomoč in razumevanje. Drago Suhi

Nemara je bil tudi ta njen občutek osamljenosti eden izmed vzrokov, ki so ji pomagali, da je hitreje našla svojo, novo pot. Ustaljeni način poučevanja tujega jezika ji je tako strašno presegal, da bi se ji skoraj želodec obrnil, kadar se je spomnila na svoja dijaška leta. Mogoče je bil tudi kateri izmed njenih profesorjev na univerzi, ki jo je pripravil na drugačne misli, ki je vsejal zrno, da bi kličlo dalje. Čutila je, da je treba iskati novih poti.

Toda kako se lotiti težavnih nalog? Bila je v večjem kolektivni strokovne šole — se pravi, da je že s tem njen predmet, angleščina, dobil v sklopu celotnega predmetnika dokaj postransko vlogo. A s tem se je morala sprijazniti. Čeprav jo je bolelo. Bolelo jo je to, da je morala gledati vsak dan pred seboj mlade ljudi, kako so bili povsem zanemarjeni, kar se tiče splošne vzgoje. Hotela bi jim ob vsaki prilležitosti povedati nekaj iz bogate zakladnice angleške književnosti, nekaj, samo drobce iz tistega velikega ustvarjanja, ki ga ti ljudje ne bodo — kot vse kaže — nikoli imeli priložnosti vsaj od daleč zaslužit. Čemu so ustvarjali veliki književniki, čemu vse tisto bogastvo (ki se ji je tako blagodejno odprlo pri študiju na univerzi)? Čemu? Mar ne prav za take ljudi, ki šele stopajo v življenje, da bodo vedeli, da je razen borbe za vsakdanji kruh v življenju še nekaj drugega, še nekaj velikega, lepega...

Kadar jim je začela govoriti o tem, pripovedovati zgodbe iz literarnih del ali resnične zgodbe iz življenja književnikov, so strmeli vanjo. Videla je, čutila je, kako se v njih nekaj odpira, kako so željni še česa drugega razen suhe šolske učenosti — da, tedaj je v resnici spoznala uganko našega šolstva, vso to zapleteno reč, ki pa je v bistvu vendar tako preprosta: mladim ljudem nekaj dati, pokazati jim pot, vrata v drugačen svet, v svet umetnosti. To ni lahka reč. V vsej tej zmedu učbenikov, ki vsak po svoje nekaj zahteva od tebe in od dijakov spriča »ustvovalcev«, ki ne vedo sami ne kod ne kam... v vsem tem se je morala znajti sama, žal, je že tako, znajti se moraš tudi brez podpore od kogarkoli. Začeti. Začeti tako rekoč od začetka.

In začela je.

Danes ji težko povedala, kdo ji je dal prvo napotilo. Nemara se je vse zgodilo le slučajno. Nekje je našla nekaj napisanega o pouku z magnetofonom, odkrila je učbenik, ki je sestavljen tako, da se uporablja s pomočjo gramofonskih plošč, na katerih je posneto besedilo. Pregovorila je ravnateljico šole (o, vsaj ta je bil na njeni strani, vsaj ta!), da je nabavila magnetofon in plošče in učbenike. Potem je na magnetofonski trak presnela tekste s plošč. In začela poučevati.

Vsaka lekcija v tem učbeniku (ki je napisan v tujem jeziku, a to ne moti) najprej dobro predela z učenci, tekst, potem besedišče, slovnično in vse vaje. Nato jim nekajkrat avrati trak, da poslušajo pravilno izgovarjavo. Vsi z zanimanjem poslušajo in sledijo. Čudno. Dosegla je pri njih to, da so pri stvari, da sodelujejo, da se učijo. Ali je potrebno še kaj več? V angleščini se razgovarja z njimi, v prvem letniku, in dijaki odgovarjajo prav tako v angleščini...

Nekaj pa jo še muči. Ker uči na strokovni šoli, je v stalni dilemi: treba bi bilo dijakom dati tak pouk angleščine, ki je bil blizu njihovi stroki. Izrazi z njihovega strokovnega področja bi se morali preplesti v tekst, v pogovoru. Na drugi strani pa čuti, da bi jim le morala še bolj približati svet književnosti, v katerem so popolni neznanci. Toda oboje ne gre. Pri sedanjem obsegu ur (tri v prvem in po dve v ostalih letnikih) je to nemogoče. Kaj storiti?

Tu bi potrebovala nasveta, pomoči. D. H.

(Tovarišica, s katero smo vodili gornji razgovor, želi ostati anonimna; tudi šole, na kateri poučuje, nismo imenovali — zato razgovor ni prav nič manj resničen. Mnenja smo, da je take vrste skromnost celo hvaljevredna v času, ko se marsikdo z nič posebnimi zaslugami hoče riniti povsod v ospredje... Pozivamo tovariše in tovarišice na vseh šolah, ki se ukvarjajo s takimi novimi prijemi in metodami pri pouku svojega predmeta, naj se oglašijo v našem uredništvu zaradi razgovora, ali pa naj sporočijo svoj naslov. — Uredništvo PD.)

Poskusne oblike pouka na gimnazijah

Med posebnimi ukrepi, ki jih je uveljavil letos republiški sekretariat za šolstvo skupaj z zavodom za napredek šolstva, je tudi ustanovitev dveh eksperimentalnih gimnazij, in sicer I. gimnazija — Ljubljana-Bežigrad, kjer je začel v letošnjem šolskem letu z delom poseben oddelek (prvi gimnazijski razred) s povečanim številom ur matematike, in gimnazija Ljubljana-Poljane, kjer sta začela z delom dva angleškega razreda, tj. oddelka, v katerih je fond ur angleškega jezika zastopan močneje kot v ostalih razredih. Namen ustanovitve takšnih eksperimentalnih gimnazij je, da bi si pridobili učenci višji nivo znanja v določenih predmetih. Skratka — tako naj bi dobili strokovnjake za določena področja oziroma kader, ki ga je premalo ne le v gospodarstvu, temveč tudi v družbenih službah.

PREDVSEM SISTEMATIČNOST

Na bežigradski gimnaziji je prišel letos z delom prvi razred »matematičkov«, v katerega se je vpisalo 38 dijakov. Leti imajo dve uri matematike več na teden kot dijaki ostalih paralelek. Zaradi teh dodatnih ur so oproščeni praktičnih znanj in proizvodnega dela, ki ga bo zamenjalo v počitnicah prakticiranje na računskih strojih in računskem centru na univerzi.

O dosedanjem delu in izkušnjah v tem oddelku po prvih mesecih eksperimentiranja je podrobneje pripovedoval prof. Ivan Stalec:

— Dijaki so se vpisali na matematični oddelek iz resničnega zanimanja za ta predmet, kar pa — kot vemo — pri učenju veliko pomeni. Prišli so z najrazličnejših šol, dva celo iz Maribora. Snov, ki jo obravnavamo v tem razredu, je ista kot v ostalih prvih razredih, le da jo obravnavamo bolj podrobno. Temu primeru višje so tudi zahteve. Vendar je zanimivo, da je bilo v tem razredu — kljub strožjim merilom — ob prvi redovalni konferenci najmanj negativnih ocen iz matematike (samo tri). Po prvih ocenah seveda še ni bilo mogoče ugotoviti dejanskih sposobnosti dijakov. Nekateri so začeli ob prvih »slabih znakah« obupavati, hoteli so se celo izpisati. Te smo zadržali, kajti prava diferenciacija se začneja šele sedaj. Upoštevati moramo namreč, da se dijaki težko privadijo novega načina dela na gimnaziji. Posebne težave jim povzroča prav prehod iz osnovne šole v gimnazijo. Iz raznih šol so prinesli različno znanje, zato same ocene še ne povedo ničesar.

Prihodnje leto bodo odmerili v drugem gimnazijskem razredu več časa fiziki. Dijaki, ki so sedaj v prvem razredu, bodo imeli v naslednjem letu 2 uri več fizike, matematike pa 1 uro več kot dijaki ostalih paralelek. Tedaj bodo že tako izurjeni, da bo v istem času mogoče napraviti v tem raz-

redu za 50 % več kot drugod. Profesor Ivan Stalec je med drugim dejal, da omogoča to eksperimentiranje dijakom, ki imajo sposobnost, in smisel za matematiko in fiziko, poglobljanje v ta dva predmeta in s tem — v prihodnosti — uspešno delo na fakulteti. Gimnazija sama (tudi v oddelkih za matematiko in fiziko) sicer ne zahteva od dijakov kdo ve kakšnih nadpovprečnih sposobnosti. Zahteva pa redno in sistematično delo, ki mu edino lahko zagotovi uspeh.

»ANGLEŠKI RAZREDI« TUDI ZA NEFILOLOGE

Na poljanski gimnaziji v Ljubljani, ki naj bi veljala za »angleško«, so si sprva drugače zamišljali svoje eksperimentalno obdobje. Prvotna zamisel je bila širša — namreč da bi imeli več razredov, v katerih bi bila predavanja iz vseh predmetov v angleščini.

Stara resnica pa je, da mora imeti vsaka stvar, predno se uveljavi in dodobra zaživi, določeno tradicijo, in prav to velja tudi za uvajanje nove zvrsti gimnazije. Sprizniti se je bilo torej treba z dejanskim stanjem in ostali v mejah možnega in uresničljivega. Tako sta se iz prvotne zamisli izoblikovala na poljanski gimnaziji dva intenzivna angleška razreda, v katerih je — kot to pove že ime — standardno mesto določeno angleškemu jeziku: dijaki se

namreč uče ta predmet vsak dan po eno uro. (Pogoji za vpis: učenec mora prinesiti priporočilo profesorja angleščine iz osnovne šole.) V naslednjem šolskem letu bodo predavali v angleščini zemljepis, poleg tega pa bodo imeli vsak dan še eno uro angleškega jezika.

Bistveno za »angleško gimnazijo« je, da ne spremeni svojega osnovnega značaja gimnazije, saj poteka pouk v t. im. angleških razredih po isti poti, kot jo nakazuje učni načrt za ostale razrede. Tudi ne gre pri tem za vzgojo oziroma šolanje bodočih anglistov, saj velja za te dijake enak vzgojni smoter kot za vse ostale. Dijaki jezikoslovno znanje sicer sprejemajo, ne smejo pa živeti (dokler so v gimnaziji) samo od njega in samo zanj. Zamisel angleških razredov, gledana iz širših aspektov, je: novi način pouka nudi dijakom le več uporabnega znanja angleščine — toda ne na račun drugih predmetov. Dijak s spričevalom dokončane angleške gimnazije bo — gledano v perspektivi — bodoči študent, ki bo solidno obvladal vsaj en tuj jezik. Pri študiju na univerzi bo zlahka uporabljal angleško literaturo, vpisal se bo lahko na katerikoli oddelku kakršnekoli fakultete.

Videti je, da gremo (čeprav postopoma) vendarle v obdobje, ko postaja gimnazija res šola bolj praktične narave. Takšna, ki bo načrtno usposabljala človeka za jutrišnji dan.

M. K.

PET LET ISKANJA

O delu s šolarji v oddelkih vzgojnovarstvenih ustanov

V sedmih vzgojno varstvenih ustanovah, kolikor jih je v celjskem okraju, so v preteklem šolskem letu organizirali devet kombiniranih šolskih oddelkov. Le-ti so morali v petih letih razvoja premagati vrsto težav — ne le organizacijskih, temveč tudi takšnih, ki so bile posledice iskanja primernih oblik in vsebine dela v teh oddelkih.

Potrnilo, da smo s sedanjim stanjem lahko zadovoljni, je nedvomno dobro počutje otrok, ki obiskujejo oddelke, pa tudi zanimanje staršev zanje. Le-ti so namreč — kljub visokim zneskom, ki so jih morali plačevati — vplivali vanje precejšnje število otrok.

Analize povedo, da dosedanje delo v oddelkih, združeno z vrsto naporov, ni bilo zgolj neka preizkušnja, temveč premišljeno zastavljena akcija, ki je imela že v začetku jasno določene cilje.

Pogoji, v kakršnih oddelki delajo, so različni — vsak od njih pa ima zagotovljen v okviru ustanove vsaj po en poseben prostor. V enem ali dveh oddelkih so vključeni šolarji od 1. do 8. razreda oziroma višje in nižje stopnje. Otroci so iz različnih socialnih in družinskih razmer, iz raznih šol in z različnimi učnimi uspehi.

Ena od nalog oddelkov je, da se v njih zbero otroci v času, ko so brez nadzorstva. V njih je preiskrbljeno za prehrano teh otrok, njihovo učenje in izvrševanje nalog ter organizacijo prostega časa. Oskrbnino so plačevali starši sami, medtem ko je vzgojno osebje plačano iz fonda za šol-

go, ampak jih tudi vzpodbuja in navaja na samostojnost.

V naših oddelkih ni predmetnih učiteljev, niti profesorjev, ampak delajo v njih po večini vzgojiteljice — to je osebe, ki si je nabralo bogatih izkušenj v raznih socialnih in vzgojnih zavodih zaprtega tipa — pa tudi učiteljice, ki so pokazale v šoli veliko prizadevnost za vzgojno izobraževalno delo. Menim, da so ob tem že dani obrisi profila takega prosvetnega delavca.

Na razvojni poti kombiniranih ustanov pa se je kaj kmalu pokazalo različno gledanje in vrednotenje dela v teh oddelkih. Veliko razbremenitev je pomenila dodatna pomoč slabše nadarjenim otrokom, ki jo je prevzela šola. To je za delo v teh ustanovah nujno in nepogrešljivo. Zato je prvotno mišljenje, da bodo kombinirane ustanove zbirale učence z nezadostnimi ocenami in vzgojno neprilagodljive otroke, nujno moralo propasti.

Vzgojitelji morajo temeljito spoznati vsakega člana oddelka kot otroka in učenca ter mu pomagati, da postane samostojnejši, vzbudi mu morajo samozavest in zaupanje v lastne sposobnosti. Težišče dela je resnično poglobljena vzgojna dejavnost. Iskanje raznih načinov dela, prijemov in reševanje poudincev je mnogo težavnejša naloga v teh oddelkih kot pa sam učni napredek. Vzgojitelji se povezujejo s šolami, tesno sodelujejo z razredniki, pa tudi s starši in krajevno skupnostjo. Ko so v prvem polletju lanskega šolskega leta spoznali občani v neki krajevni skupnosti, da je učni uspeh nekaterih otrok nezadovoljiv, so napotili starše, naj zaprosijo ustanovo, da bi sprejela otroke v varstvo. Primerilo se je, da smo doživeli naval

v šolske oddelke šele po konferencah, ko so otroci že dobili negativne ocene, ali pa pred koncem prvega ali drugega polletja. Starši dajejo otroke v ustanove največkrat zato, ker žele, da bi bolje izdelali razred.

Normativi za gradnjo in opremo vzgojnovarstvenih zavodov iz leta 1960 predvidevajo prostore tudi za šolske otroke, in sicer tako, da bi bila med seboj povezana dva oddelka. V vsakem oddelku naj bi bilo petnajst šolarjev, v dveh oddelkih bi torej imel vzgojitelj 30 otrok.

Osebnih dohodkov osebja v teh ustanovah niso urejeni, čeprav imajo po 30 ur delovne obveznosti samo v ustanovah pri vzgojno izobraževalnem delu. Poleg tega mora vzgojitelj obvladati nekaj snovi iz svobodnih aktivnosti. Biti mora dober fizikulturnik, delo pa zahteva tudi glasbenike, likovnike in tehnike. Posebno skrb je treba posvetiti prehrani, higiensko zdravstveni vzgoji in vsestransko vzgojnemu delu. Osebe, ki dela v oddelkih, dopolnjuje svoje strokovno znanje v raznih dopolnilnih študijskih oblikah s seminarji in z delom v aktivih. Tako so tudi nastajali delovni načrti, načrti za vzgojno delo, izmenjavali smo misli in izkušnje pri samem delu. Prehopenih poti in izkušenj ni bilo, čeprav je obstoj teh oddelkov zahteval že od začetka več, kot se je zdelo sprva.

Gradivo s posvetovanja v Ljubljani je zato tembolj dragoceno, saj smo v njem dobili potrdilo za pravilnost svojega dela. Tako se v novem šolskem letu ne bo težko lotiti varstva — sama dejavnost pa je resnično velika pomoč družini, ki zaradi novih funkcij te naloge ne more več opravljati.

L. J.

Tudi to je literarna vzgoja: pripravljanje nove številke šolskega glasila

K OCENI OCEN »KURIRČKA«

»Če hočemo razvijati njegovo kvaliteto (kvaliteto mladinskega tiska namreč — T. P.), bomo morali posvetiti mnogo več pozornosti tudi kritiki tega tiska.« Tako je zapisala Milena Batič v svojem kritičnem zapisu »K ocenam mladinske revije Kurirček« v prejšnji 20. št. Prosvetnega delavca. Gotovo se vsi strinjamo s to mislijo in je res ne gre oporekati, čeprav je zahteva po kritiki ocenjevanja mladinskega revijalnega tiska skoraj nemogoče opravilo, saj tega ocenjevanja mladinskega tiska Slovenci skorajda nimamo. Seveda si ne upam domisljati, da sem edini, ki sledi mladinski periodiki, predvsem Kurirčku, vendar sem gotovo med redkimi, ki sproti ocenjujejo Kurirčka, če ne sam, ki pišem o zadnjih številah. Jasno, da me to ne more opravičiti pred napakami in zmotami in tako sem Mileni Batič po eni strani kar hvaležen, da me je opozorila na napake pri svojih ocenah. Kot sem si na eni strani moral priznati, da ima avtorica članka prav, se po drugi strani ne nisem mogel znebiti vtisa, da so nekateri od številnih očitkov nerodni, netočni in mogoče celo krivični. In na te naj mi bo dovoljeno odgovoriti.

Ne gre in ne gre mi v glavo, kako je mogla Milena Batič zapisati ta stavek: »Njegove prispevke (misli) seveda na prispevke o Kurirčku) smo lahko zasledili skozi vse lanske šolske leto...« Ocenio Kurirčka sem objavil v svojem življenju prvič šele letošnjega 22. aprila, ko sem ocenil sedmo številko, prejšnjih števil pa nisem ocenjeval. Kako je nekdo lahko sledil nekaj, česar ni bilo, pa mi ni jasno. Ali Milena Batič ne prebira redno Prosvetnega delavca, pa je mislila, če sem pisal o sedmi številki, da sem gotovo tudi o prejšnjih. Zato jo je najbrž motilo, da sem v tej številki posebej spregovoril o konceptu revije in o vsebini, saj je mislila, da sem isto počel tudi v prejšnjih ocenah, ki pa jih ni bilo.

Tudi ta stavek se mi zdi nepošten: »Tako kritik posveča cele odstavke samo oglasu Kurirčka v Prosvetnem delavcu...« O tem sem napisal en sam odstavek in torej ne more biti govora o celih odstavkih. Mislim pa, da s tem nisem tratil le prostora, če sem protestiral proti oglasu, ki bi bil primeren za industrijske izdelke, ne pa za mladinsko revijo.

Ko sem omenil, da so ilustracije Jožeta Ciuhe brez večje vrednosti, je to veljalo le za ilustracijo k Suhodolčanovemu tekstu (brez večje vrednosti pa še tudi ne pomeni slabo), ne pa za ostale njegove ilustracije, za katere sem pozneje omenil, da so bile solidne.

Če berem znova svoje ocene, ne morem verjeti, da so res žaljive in brez srčne kulture. Če beremo polemiko v slovenskih revijah, srečamo še vse drugačne besede, pa se nihče ne zgraža. Mislim pa, da je moja prva dolžnost govoriti resnico. In ali že tako preveč ne komuniciramo v rokovnicah?

Tisti očitke o nepreciznosti je najbrž resničen, v svoje opravičilo pa naj zapišem, da je prostor omejen in da je treba včasih le kaj nakazati. Če sem napisal: »se mi ne zdi vse prav — namreč to s ciganko, ki je prerokovala na karte in držala s partizani«, sem hotel opozoriti bralca-učitelja, naj bo pri tem pozoren in naj se odloči, če se mu zdi prav tisto o ciganki, ki je prerokovala belčku, da bo padel in on je res kar takoj padel, pesnik pa še pove, da je na ta način držala s partizani.

To, da sem posamezne uvode v črtice in zaključke imenoval didaktične uvode, ali sem v zaključkih našel prisiljene vzgojne smotre, je žal posledica takega pisanja črtic. Zmeraj pa še mislim, da mladinska literatura ni isto kot didaktika in pedagogika. Ob tem je dejstvo, ki ga je poudarila Milena Batič, namreč, da študiram na pedagoški akademiji, ravno toliko pomembno kot to, da sem poročen, ali če je Cankar dihal po slanikih.

S tem, da sem se obregnil ob čustvenost nekaterih pesnijskih seve, da nisem mislil, da bi pesmi ne smele imeti čustvenega učinka, prav nasprotno. Toda ne zdi se mi primerno prevečkrat pisati o padlih kurirčkih, o gomilah, o vetrčku, na grobu (čeprav sam po sebi nimam nič proti temu), pač se to ne sme ponavljati, pesnik mora biti izviran tudi v vsebini. Še zmeraj pa mislim, da bi otroci radi brali tudi epske pesmi, ki bodo imele svojo dramatično vsebino, popolnoma jasno pa je, da bodo imele tudi čustveni učinek, o katerem me pouči Milena Batič. Tudi poduk o tem, kdaj se bo otrok odločil za vojno in mir, je bil nepotreben — vsaj na moj naslov.

O ugankah in križankah sem govoril v vsaki številki, ker sem menil, da je potrebno večkrat naglasiti, kako sploh ne sodijo v Kurirčka. Problem ocenjevanja revij sprti pri nas ni rešen, tudi za ostale revije za odrasle ne. To funkcijo vrši zadovoljno le Tribuna. Prav je, da je tovarišica Batič spregovorila o tem. Za tekste v nadaljevanjih se bom držal njenega nasveta, kakšen odnos pa naj ima kritik do ilustracij, opreme, stripa, pa še zmeraj ni popolnoma jasno. Prav bi bilo, če bi se še kdo oglašil, za mene pa je stvar zaenkrat končana vsaj glede na članek Milene Batič.

Tone Partljič

Pot do otroške izpovedi

Če te kdo vpraša, koliko imaš plače, odgovoriš pač, kot se ti zdi. Reveže poročajo 30, 35 tisočakov, bahaču ali zavistnežu pa 70 ali 80. Bolj razumen človek bi te vprašal, kako gospodariš, koliko gre za hrano, koliko za obleke in druge nakupe, in bo na koncu bolj natančno vedel za tvoje prejemke kot tisti, ki te je naravnost vprašal. Nekaj takega velja tudi za otroške spise. Kolikor se spominjam, najbolj zaupnih stvari nisem nikoli zvedel iz spisov naravnost, ampak vedno posredno. Tako sem začel poleg doživljajskih ali prostih spisov čedalje bolj ceniti tudi domišljajske spise, zgodbe v nadaljevanjih, orise, dramske prizore in podobno.

Lansko leto sem se v 6. razredu odločil za zgodbo v nadaljevanjih z naslovom Taborjenje. Učenci po večini še niso taborili, vendar toliko poznajo življenje v naravi in družini, da jim pisanje ni delalo težav. S skupnimi prizadevanji smo izbirali naslove za posamezna poglavja: Postavljanje šotorov, Kuhanje, Nepricačkanje obisk (srnice, verveče, zajca), Ob tabornem ognju, Napad na tabor, Povratek. Medtem ko so prosti spisi tolikokrat plod slučajja in površnosti, pa sem pri tej zgodbici začutil ustvarjalni napor, domiselnost, pa tudi življenjske izkušnje in celo nekaj življenjski nazor posameznih učencev.

Naj za ilustracijo navedem odlomka iz zgodbe dveh dečkov:

Iz goščave so pritekli oboroženi dečki. Streljali so z lok in frakami. Mi smo se zelo prestrašili

in nismo mogli bežati. Neznani dečki pa so pritekli k nam in nas začeli tepsti. Mi smo jih pa nazaj napadali s to močnejši in so nas zlahka pretepli in pometali na tla. Začeli so nas vezati z ovčjalkami. Pustili so nas kar na tleh. Podrli so nam šotor in porabili posodo, krompir pa spravili v vreče in odnesli.

Tonček

Jože se je približal stražarju in mu z ruto zavezal usta. Potem je zavpil, mi smo pograbili loke in začeli streljati proti šotoru. Taborniki so planili iz šotora v samih spalnih srajcah. Jaz sem se boril z majhnim, debelim dečkom. Udaril sem ga z lesenim mečem po glavi, da se je sesedel. Skočili smo v šotor in jim porabili vse konzerve.

Milan

Spisa ne temeljita na resničnosti, pa vendar, kako sta plastična in izdelana v podrobnostih: frače, loki, neznani dečki, ovčjalka, podrt in izropan šotor — ruta na ustih, spalne srajce, majhen, debel deček, lesen meč, konzerve... Kako diha iz prvega spisa boječnost, zavest lastne nemoci, spriznjenost s krivico, fatalizem, medtem ko iz drugega vre deški pogum, prostodušna brezobzirnost, premišljenost in dokajšnja lahkotnost pri izvedbi načrta, ambicioznost. Tako razlaga je seveda negotova in celo nemogoča, če ne poznaš učence tudi iz drugih virov. Če pa je ta pogoj izpolnjen, spis lepo dopolnjuje poznavanje otroka in nudi vpogled v njegovo notranjost.

Tudi oris je lahko izpoveden, bolj je izviran, bolj je izpoveden. Učence 7. razreda sem peljal gledat rosen travnik. Nisem se zadovoljil samo s prozačnim opisom, iskali smo čim ustreznejše prispodobne. Učence sem pri tem vzpodbujal z vprašanjem: na kaj te spominja travna bilka, rosna kapljica, celoten travnik? Tale oris se mi je zdel med vsemi najtoplejši:

Zjutraj, ko je sonce vzhajalo, sem vstala in šla na travnik. Prav ta trenutek je na jaso posijalo sonce. Zamislila sem si, da sem v kraljestvu in da so okoli mene sami kristali in biseri. Vse okoli mene se je lesketalo.

Ko je sonce zašlo med oblake, je postalo vse temno. Med velikimi, upognjenimi bilkami so bile majhne, pokončne travice. Zazdelo se mi je, da so te majhne bilke otroci, velike pa matere, ki se sklanjajo nad svoje neboljlene otroke.

Zlata

Pretrsljiva je Zlatina težnja po svetlem, nevsakdanjem in človeško toplem: kraljestvo, biseri in kristali, matere, otroci... Vedel sem, da Zlata živi v neurejenih družinskih razmerah, iz tega spisa pa sem spoznal, kako te razmere deklica intimo doživlja.

Ne bom več govoril o prednostih tovrstnega spisa. Besede in doživljanje sveta si v njem podajata roke. S tem pa otrokov spis postaja literarna umetnina v pravem pomenu besede.

F. Zagar

Vzgojna vrednost odprtih knjižnic

Menda res nimamo osnovne šole, ki ne bi imela tudi pionirske knjižnice. S tem smo priznali, da imata šola in knjižnica mnogo skupnega in da knjiga ni le dober prijatelj učenca, ampak tudi najboljši pomočnik pri vzgojnem in učnem prizadevanju šole. Kljub temu pa so naše knjižnice mnogokrat delale v zelo težkih in celo neprimernih pogojih ter smo jih obravnavali le kot neko stransko in dopolnilno dejavnost. Ob tem pa še zdaleč nismo izkoristili vsega dobrega in lepega, kar nam daje tiskana beseda, zapravili pa smo tudi marsikateri odlični vzgojni vpliv.

Knjižnico smo navadno odprli v prostor, ki pač za kaj drugega ni bil primeren. Izrabljeno pohištvo in neprimerna ureditev sta prispevala k videzu, da gre za manjše ali večje skladišče knjig. Za knjižnico je največkrat odgovarjal učitelj slovenskega jezika, za kar smo mu včasih priznali nekaj stotakov na mesec, včasih pa tudi nič. Knjižničar je bil navadno že itak zelo obremenjen z drugim delom in je delil knjige po opravljenem večurnem pouku v razredu. Zato ni čudno, da se je ponekod omejevala njegova strokovna pomoč pri svetovanju bralcu na »zanimivo, zabavno« ipd. z željo, da je učenec čimprej stisnil knjigo v roke in ga odpravil.

Učenci so največkrat izbirali knjige po katalogu, kjer so bili navedeni avtorji, naslovi del in morda še področje po klasifikaciji. Zgodilo se je, da je učenec hotel zamenjati knjigo takoj, ko jo je dobil v roko, mnogokrat pa za to ni bilo več časa. Tako je imel pri izbiranju knjig minimalne možnosti: dobil je knjigo, ki ga ni zanimala niti pritegnila, zato jo je morda prebral le prerezno ali pa še to ne. Izposojena knjiga pa na ta način ni opravila svoje naloge.

Danes želimo, da bi dvignili veljavo dijaških knjižnic, da bi skupno s strokovnimi knjižnicami učiteljskih zborov postale osrednja delovna oblika na šoli. Zato uvajamo tudi v izposojevanje knjig nove metode, n. pr. tako imenovane knjižnice s prostim pristopom.

KNJIG VEČ NE ZAKLEPAMO V OMARAH!

Osnovna zahteva novega sistema je, naj knjige ne bodo več zaklenjene v omarah, ampak naj bodo postavljene na odprtih policah, razporejene za učence po starostnih stopnjah (n. pr. za cibernane, pionirje in mladince) ter urejene po ustaljeni klasifikaciji. Police naj bodo nizke, primerne velikosti otrok, da jih lahko vsak doseže. Tako pride učenec do knjige, jo vzame v roko, si ogleda platnice, jo prelika, se zanjo odloči ali pa ne. Zato ne bomo več zlagali knjig v dve vrsti, pa še podolgim in počez, ne bomo več zavijali vseh knjig v enotni ovojni papir, nič več ne bomo skrivali njihovega obraza. Pred poskodami jih bomo zavarovali s prozornimi plastičnimi ovitki. Tudi zastekljene police bomo opustili, čeprav take bolj varujejo knjige pred prahom, obenem jo pa tudi ločijo od bralca.

Knjigo bomo dali neposredno učenec v roko. Namesto klasičnega izposojanja, kjer je knjigo pravzaprav izbral knjižničar, učenec pa se je zanjo odločil slučajno (po bolj ali manj zvečenem naslovu ali imenu pisatelja) bomo uvedli sodobnejši način samopostrežbe z vsemi prednostmi, ki kupec vidi in spozna blago prej, ko se zanj odloči. Učenec se bo tako prosto gibal med knjižnimi policami, izbral in izbral.

Sprememba pri izposojanju je z uvajanjem novega sistema prav gotovo občutna, zato tudi ugovorov proti novemu načinu ne manjka. Največkrat slišimo, da za tako delo ne ustrežajo prostori, kar je žal marsikateri res, temu stanju pa je botrovalo tudi podcenjevanje knjižničarskega dela. Oglasašo se tudi tisti, ki vidijo lepoto knjige v polni, simetrično urejenih policah in bi težko prebodeli, da bi se knjige po novem načinu izposojevanja hitreje obrabile. Pravijo, da bi tako izposojevanje povzročalo v knjižnici nered in da bi se tudi marsikatera knjiga »izgubila«. Pa tudi pridržki materialne narave niso na zadnjem mestu, saj bi preureditev knjižnice zahtevala tudi določena denarna sredstva.

PROST PRISTOP — PRIMEREN NAČIN, KAKO PRIBLIŽAMO KNJIGO MLADEMU BRALCU

Večkrat slišimo in beremo o nezadovoljvem stanju na našem knjižnem trgu. Največkrat pa se ugovirne strnejo v zaključek, da so knjige drage in zato teže dostopne, postavljamo pa celo domneve, da kaže sodobni mladi človek, tudi tehniški inteligent, za knjigo precej manj zanimanja, kot je bilo to nekoč. Tehnične pridobitve, šport, film in

druge oblike dejavnosti, da so potisnile dobro knjigo daleč nazaj. Če je to res, je treba dobri knjigi ustvariti zaledje, zanjo je treba navdušiti mladino. V sistemu knjižnice s prostim pristopom vidimo zelo primeren način, kako približati knjigo mlademu bralcu v šoli.

Učenec bo prelistaval po knjigi, prebral bo odlomek, pregledal ilustracije in užival ob uspehi opremi, pogledal bo kazalo, podatke o avtorju in pripombe k delu. Knjigo, ki ga bi pritegnila, bo prebral in če mu bo všeč, jo bo tudi vzljubil. Če nam bo to vsaj deloma uspelo, naj nam ne bo žal zaviranih voga-lov, ne odtisa prsta, ki se bo pojavil na listu, pa tudi tistih dodatnih sredstev ne. Sicer pa bo knjiga učenca vzgajala, ob njej ga bo vzgajal učitelj in počasi bodo odpadle tudi vse tiste težave, s katerimi se bomo morali srečati pri prehodu na drugi način izposojevanja.

Pričakujemo, da bo nova metoda izposojevanja povečala tudi funkcionalnost šolskih knjižnic, saj nam je znano, da že tako skromni knjižni fond ni bil vselej popolnoma izkoriščen. Večji promet v knjižnici pa bo zahteval tudi več knjig in zato upamo, da se bodo šolske knjižnice pojavljale kot vedno pomembnejši kupec na našem knjižnem trgu.

Pri današnjem razvoju znanosti radi ugotavljamo, da ni mogoče vsega ohraniti v glavi, zato je važno usposobiti našega učenca, da bo znal samostojno uporabljati knjigo, strokovno in poučno, in poiskati podatke, ki jih potrebuje. Verjetno bo tudi sistem odprtih knjižnic pomagal, da se bo učenec med knjigami laže znašel.

Odprta knjižnica naj bo privlačna. Zato ji bomo dodelili večji in boljši prostor in jo opretili tako, da ga učenec ne bo le obiskoval, temveč bo vanj rad zahajal, se v njem dobro počutil in se tam tudi zadrževal. Včasih je za to potrebno že zelo malo: nizke, lahke police s knjigami, mizica, dve, stoli, zavesa, vaza s cvetjem in seveda — vedno prijazna in vzpodbudna beseda.

KNJIZNICA — RAZSTAVNI PROSTOR

Če hočemo približati knjigo učenec, mu moramo omogočiti, da bo našel pot do nje. Zato bomo vzgajali mlade bralce, vabili jih bomo v knjižnico, pa tudi na obisk in ogled. Če bomo mogli v knjižnici organizirati tudi malo čitalnico, kjer bodo na voljo razne zanimive revije in časopisi, bodo učenci vanjo radi zahajali in tako koristno porabili del svojega prostega časa. Blizina knjig s svojimi živobarvnimi hrbiti pa bo prav gotovo zamikala tudi kakšnega priložnostnega bralca revij in časopisov.

Da bi učence bolj navezali na knjižnico, bomo v njej prirejali še razne druge akcije. V knjižnici bomo občasno razstavljali novitete, izbere s posameznih področij literature, zbrana dela posameznih pisateljev, zanimivo si bo ogledati različne izdaje nekega dela (n. pr. Prešernovih Poezij), razstavili bomo knjižne ovitke ipd. Posrečeno je tudi, če

organiziramo v šolski knjižnici razstave likovnih del, pa če razstavljajo posamezni razredi, krožki ali posamezniki. Urejena knjižnica je tudi primeren kraj, kjer lahko v ožjem krogu nastopa s svojimi deli mladi literati, učenci naše šole. Take in podobne akcije ne bodo le zblizale učenca s knjigo, ampak bodo tudi prispevale k povezavi in poživitvi vseh kulturnih dejavnosti na šoli.

Ze v dosedanje poslovanje šolske knjižnice smo uspešno vključevali učence in njihovo šolsko skupnost. Organizacija knjižnice s prostim pristopom pa

Vse drugačen odnos ima lahko mlad človek do knjig, če mu je omogočen prost dostop do knjižnih polic

daje za sodelovanje učencev ni ve možnosti; sami bodo skrbeli za urejanje knjig, vzdrževanje prostora, dežurstvo, obveščanje ipd. Tako se bo knjižnica še v večji meri razvijala, podala bo rezultat skupnega dela in prizadevanj.

Preureditev šolske knjižnice, ki zahteva mnogo truda pa tudi nekaj denarja. Morda nam ne bo uspelo že skrajša urediti vse tako, kot smo si zamislili; v tem primeru bomo pač napredovali postopoma, morda bomo najprej preorganizirali le knjižnico za višjo stopnjo. Mislimo, da ima novi način izposojanja knjig v šolski knjižnici toliko prednosti in je predvsem z vzgojnega stališča tako pomemben, da bi ga kazalo uvesti v vse šole in ga dalje razvijati ter izpopolnjevati. Če bo že šoolobvezni otrok postal iskren ljubitelj dobre knjige, smo lahko prepričani, da bo v ostal tudi takrat, ko bo že zdavnaj zapustil šolske klopi.

Velimir Batič

»ZVOČNI DIAFILM?«

Če omenimo med avdiovizualnimi sredstvi le diaprojektorje oziroma diafilme, ki jih ima Sava film že lepo število na izbiro, naj povem še nekaj o ne najbolj strani tovrstnega načina pouka.

Izkušnje namreč vem, da je ura, pri kateri učitelj uporablja diafilm, lahko tudi zelo slaba. Učitelj razlaga namreč bere, navadno ob bormem odsevu projektorjskih žarnic, kar je razumljivo, saj se nekaterih priprav prav gotovo ne more naučiti na pamet. Menim pa, da bi bilo zelo uspešno, ko bi radijske šole — po zgledu radijskih šolskih ur — oddajale enkrat tedensko (ali po potrebi) oddaje, ki bi jih lahko uporabili za spremljavo k diafilmom. Jasno je, da to ne bi bilo mogoče niti najbolj uspešno praktičirati pri vseh miafilmih. Primeren in uresničljiv bi bilo to pri pravilnih filmih, risankah ali zgodbah iz slovenskega jezika (Peter Klepec, Martin Krpan, Povest o trmasti muli ipd.). Takšno radijsko igro bi lahko posneli na magnetofonski trak in jo predvajali vzporedno z diafilmom. Podobno smo poskušali že z gramofonsko ploščo, kar se je izkazalo kot zelo uspešno.

Podobno bi lahko napravili pri diafilmih, ki jih uporabljamo pri zemljepis, posebno na višji stopnji. Med razlago bi vpletli jezik določenega naroda, ljudsko pesem, narodno glasbo in razne folklorne elemente.

V radijski šoli smo slišali že nekaj uspešnih oddaj iz zgodovine. Teme kot Turški vpadi, Kmečki upor Matije Gubca, Kako so živeli fevdalci in njihovi kmetje,

organiziramo v šolski knjižnici razstave likovnih del, pa če razstavljajo posamezni razredi, krožki ali posamezniki. Urejena knjižnica je tudi primeren kraj, kjer lahko v ožjem krogu nastopa s svojimi deli mladi literati, učenci naše šole. Take in podobne akcije ne bodo le zblizale učenca s knjigo, ampak bodo tudi prispevale k povezavi in poživitvi vseh kulturnih dejavnosti na šoli.

GLEDALIŠKI TEČAJI ZA ŠOLSKO MLADINO

LETOŠNJO SEZONO JE ZAČEL ODDELEK ZA GLEDALIŠKO VZGOJO PRI PIONIRSKEM DOMU V LJUBLJANI S TEČAJI ZA GLEDALIŠKO VZGOJO MLADINE. GLEDE NA TO, DA OBSTAJAJO PRI NAS NAJRAZLIČNEJŠI TEČAJI IN ŠOLE — NEKATERE MED NJIMI IMAJO ZA SEBOJ ŽE VRSTO LET USPEŠNEGA DELA — KJER SE OTROCI SPOZNAVajo Z RAZNIMI UMETNISKIMI PANOGAMI IN SE V NJIH POSKUSAJO, PA OTROCI, KI ZAHAJAJO V GLEDALIŠKE IN JIH TA UMETNIŠKA ZVRST ZANIMA, DOSLEJ NISO IMELI PRILOŽNOSTI, DA BI SE POBLIŽE IN SISTEMATIČNO SEZNANILI Z GLEDALIŠČEM IN Z GLEDALIŠKIM DELOM. TO VRZEL V NAŠI ESTETSKI VZGOJI POSKUŠA ZAPOLNITI PIONIRSKI DOM S SVOJIMI TEČAJI.

dovali v obliki razlag in predavanj, ampak v razgovorih, kar se da poljudno in živahno.

Tako se bodo otroci v prvem letu seznanili z gledališčem in vsem njegovimi izraznimi pripomočki — od dramatike, režije, scenografije, kostumografije, scenske glasbe pa do igranja, igralških izraznih sredstev in njihovih disciplin, kot so: govor in izgovorjava, dihalna tehnika, mi- mika, kretnje in gibanje. Morda se zdi pretirano in nepotrebno celo šolsko leto posvetiti temi:

»Kaj je gledališče?« in spoznavanju nečesa, kar je za večino na prvi pogled jasno. Režiser režira s pomočjo svojega režiserskega genija, igralec igra po svojem umetniškem navdihu, scenograf ustvari po režiserjevem tlolisru čimbolj slikovit odskri prostor, kostumograf nariše čimbolj razkošne in efektne kostume in predstava je tukaj. Šele ko se pobleže seznanimo z gledališko stroko, nas prevzame izredno komplicirana, zahtevna in odgovorna naloga, ki jo predstavlja na primer postavitve moderne igre. Za razvoj sodobnega gledališča in njegovega občinstva se nam zdi najino, da gojence naših gledaliških tečajev, kot bodoče gledališko občinstvo in morda tudi kot bodoče gledališke praktike, v ustrezni in dostopni obliki seznanimo s komponentami gledališke ustvarjanja in s potekom umetniškega procesa. Ne zato, da bi dobili strahopostovanje pred najsvetejšim, ampak zato, da bi si na osnovi poznavanja gledališkega stroja in njegovega delovanja lahko ustvarili osebni kritični pogled, da bo razlikoval pristnost od potvorbe, umetnost od šušmarstva.

Teorijo ilustriramo s praktičnimi vajami in poskusi, ali bolje rečeno — ob poskusi se nam zastavljajo vprašanja teoretične narave, na katera skušamo odgovorjati. Pri tem si pomagamo tudi s projekcijo diapozitivov, z magnetofonskimi posnetki in z umetniškimi reprodukcijami.

Praktične vaje obsegajo individualne in skupinske improvizacije, pantomimo, pripovedovanje doživljenih in izmišljenih zgodbic, opisovanje slikarskih mojstrov in osnovi reprodukcij, skupni poskusi dramatizacije znanih povestic in odrska izvedba le-teh, igranje z lutkami in osnove izraznega plesa. Namen teh vaj je, da se otrok fizično, in psihično čimbolj sprosti, da se navadi brez napetosti in zadrege nastopati pred občinstvom, se pravi, da se navadi sproščeno izražati svojo lastno osebnost. Zato bo prvo pa tudi drugo leto igral izključno svoj lastni improvizirani tekst, saj bo edino telega lahko najbolj naravno in neposredno podajal.

Navedenim praktičnim vajam se v drugem letu pridružijo še posebne vaje za oživljanje ambience. Te zlasti razvijajo in vzpodbujajo otrokovo domišljijo, opazovalni čut in fabulativni dar. Vaje potekajo takole: v danem ambientu — npr. otroški sobi — si vsak otrok izbere svojo vlogo: ta medvedka z odranim ušesom, drugi knjigo pravljic, šolsko torbo, svinčenega vojaka itd. ter pove zgodbo o izbranem predmetu. Bržčas si je težko na osnovi opisa zamisliti, kako pisan, bogat in poln svet zaživi v teh opisih, kakšne prefinjene podrobnosti lahko doseže otroška domišljija, če ji ponudimo dobro odskočno desko.

Teoretična tema drugega leta so osnovni pojmi gledališke kulture. Posredovali jih bomo s pomočjo diapozitivov iz gledališke zgodovine: gledališke stavbe v raznih obdobjih, gledališke maske in kostumi, zvrsti gledaliških manifestacij, reprodukcije znamenitih igralcev in igralških skupin, prizori iz znanih gledaliških del.

Sele v tretjem letniku bomo prešli na podajanje literarnih

tekstov: kratkih prizorov in pesmic. Ob tem bomo posvetili več pozornosti tako imenovani igralški tehniki, se pravi izgovorjavi, dihanju, držbi, kretnjam in gibanju. Ker bomo imeli opravka z literaturo, bodo dramatika, pa delno tudi proza in poezija, predstavljale teoretično temo tretjega leta. Otroci si bodo iz pripravljene gradiva izbrali čtivo, kratko pripovedovali povzetke, karakterno opredeljevali posamezne junake, poskušali izluščiti etično jedro dramskega dela, opisovali čustveno in razpoložbeno vzdušje posameznih pesmi, skušali opredeliti osnovno intonacijo in s tem tudi način interpretacije — skratka vadili se bodo tega, kar spada pod analizo igralske vloge in določanje njene osnovne intonacije.

Tema četrtega in zadnjega leta pa je razvoj zgodovinskega stila. Tudi tukaj bo osnovni pripomoček projekcija diapozitivov, s katerimi bomo poskušali podati celovito in zaključeno podobo posameznih najznačilnejših stilnih obdobj iz zgodovine umetnosti in gledališča. Praktično delo tega leta bo usmerjeno na pripravo zaključne predstave oziroma produkcije, vendar pa ob tem ne bomo opustili praktičnih vaj improvizacije, pantomime in igre z lutkami.

Naj na koncu omenimo še pozitivni vpliv, ki ga imajo navedeni metodološki prijem na otroka: vadijo ga kultivirano-sproščeno (ne razposajeno) nastopa in ponašanja, razvijajo mu domišljijo, opazovalni čut in smisel za fabuliranje, ostrijo njegova estetska in etična menila, širijo mu obzorje, s splošno in srčno kulturo, vadijo ga lepe in pravilne izgovorjave, gibkega in lahkega gibanja, hkrati pa mu vzbujajo tudi smisel za odgovornost in disciplino.

Draga Ahačič

Nekaj misli ob dejavnostih pionirskega doma

Vsi oddelki pripravljajo novejše prireditve, ki smo jih napovedali že v prejšnji številki.

Kot posebnost med prireditvami bi omenili nastop kranjskih otrok in tovariša Hotka v Festivalni dvorani, dne 29. decembra ob 10.30. Njihovo uro pravljic, ki je zaslovela že na široko izven Kranja, bodo pripravili za naše male gledalce, ki je še ne poznajo. Pol ure pravljic si navadno predstavljamo samo pripovedovanje, tu pa nastopajo medvedki in zajčki, osebe iz naših pravljic, pa tudi otroci sami sodelujejo. Poleg tega bi lahko za uro pravljic v Ljubljani dejali še to, da je nadšne začelno sodelovanje otrok iz različnih krajev, ne le v tekmovalnih, pač pa tudi pri kulturnem razvedrilu.

Pa še nekaj o potovalni lutkovni skupini Pionirskega doma, ki smo jo prav tako napovedali že v prejšnji številki.

Ko se je razvedelo, da letos ne bo sprejeto dedka Mraza, so mnoga kulturna društva, manjše skupine, da ne rečem celo najbolj podjetni posamezniki začeli pripravljati dedke Mraze za novo leto. Razumljivo je to, saj ga otroci letos prav tako željno pričakujejo, kot so ga lani. Ne bi se spuščali v razpravljanje, koliko je dobrega in slabega v taki »decentralizaciji« dedka Mraza. Prav je, da otrok vidi samo enega — to je vsakomur jasno. Je pa še nekaj, kar je potovalni lutkovni skupini Pionirskega doma posebno uspešno. Dedek Mraz, ki je minula leta potoval po ljubljanskih ulicah, je vodil s sabo veliko, stajno opravljeno in opremljeno spremstvo. Bil je otrokom drag in ljub, vendarle nekoliko vzvišen, mogočen. Kadar nastopajo manjše skupine, si razkošja seveda ne morejo privoščiti. Zato pa je prav, da se spremeni tudi dedek Mraz. V potovalni lutkovni skupini Pionirskega doma nastopa kot dober in domač dedek, ki pozna še rodove in rodove nazaj in zna to, kar znajo otroci — oživljati igralske. Domačnost in oživljajoča domišljija, ki iz zametastega medvedka naredi živega, bosta otroku gotovo pritegnili. Želimo in tudi verjamemo, da jim bo dedek Mraz letos prinesel veliko veselja, domačnosti in sreče.

Vsem prosvetnim delavcem, sodelavcem in otrokom želimo srečno Novo leto!

Pionirski dom v Ljubljani

UPZ »Emil Adamič« na koncertni turneji

Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič« se je letos v juliju udeležil evropske pokalne tekme za mešane pevске zbornice, ki je bila v okviru XVII. belgijskega letnega festivala v letoviškem mestu Knokkeju. Dosegel je tretje mesto. Po tekmovalstvu v Knokkeju je imel koncert še v Holandiji v mestu Enschedeju, zahodnem Berlinu in v mestih Bonn, Bad Kreuznach in Saarbrücken. Koncerti so zelo lepo uspeli. »Emil Adamič« je ponovno dokazal, da sodi med najboljše, ne samo domače, temveč tudi svetovne mešane pevске zbornice. Zbor je imel na turneji tale program: Orlando di Lasso: Madona mila cara; Pierre Certon: Las čil conient; Claudio Monte Verdi: Corio, mentre vi miro; Jules Bouquet: In Taberna; A. Navikov: Zakaj sem te spoznal; A. Cajo: Serenada; A. Lajovic: Vetrna pesem; D. Švara: Elija le lij; V. Ukmar: Ciklame; B. Arnič: Prepelice; Svesnikov: Pesem; R. Simoniti: Podoknica; R. Simoniti: Preproste besede; S. Vremsak: Marko skače; St. Mokranjac: II. rukovet; E. Adamič: Pastirske; E. Adamič: Zapuščena; Todor Skalovski: Makedonska humoreska.

Velik del zaslug za uspešno turnejo ima dirigent zbornice Marko Munih. Zbor je pod njegovim umetniškim vodstvom čutil, da je v varnih rokah, katerih premišljeni zamah je odvrnil marsikatero nevarnost, ki bi se sicer lahko pripetila tako velikemu zboru (80 članov).

Turneja je bila odlično organizirana. Neposredno organizacijo turneje sta vodila Marička in Stane Zbogor.

»VRT SEVERNEGA MORJA«

Belgijsko letovišče Knokke, v katerem je bilo evropsko pokalno tekmovalstvo za mešane pevске zbornice, ima v času sezone od 200 tisoč prebivalcev, sicer pa samo 19.000. To je mesto palače, razkošnih hotelov, vil ter zelenih in rožnatih vrtov, kamor hodijo na odličnih bogataših skoraj iz vseh delov sveta. Belgijci mu pravijo »Vrt Severnega morja«. Knokke leži ob obali Severnega morja, blizu belgijsko-holandske meje. Od časa do časa zagledaš v daljavi obise velikih plovnih objektov. Obala pod nasipom je pokrita z drobnim, nežnim in živo mivko. Kilometre in kilometre daleč sama siva mivka. To je prostor za kopanje. Toda vodo gre malokdo. Ves dan brkljajo po mivki, si postavljajo platnene pregrade proti neprestanemu vetru, sadijo papirnate romne žice ali pa spuščajo do tri metre velike zmaje. Za zabavo se kopali vozijo v brzih motornih člnih ali počasnih dvoživkah, ali pa jahajo konjičke ponje po mivki ali obali. Drugi del življenja se odvija na nasipu. Tam so trgovine, dvorane in večnadstropne stavbe v vseh mogočih barvah in slogih; za temi zgradbami pa leži obalni mestni Knokke in Heist. Na obeh straneh obalne ceste parkira na tisoče avtomobilov, od skromnih spačkov do razkošnih limuzin. Na sprehajališču je prav tako živo kakor na mivki. Nekateri sedijo pri mizicah in pijejo pivo in druge osvježujoče pijače, drugi se vživijo s četvericikli, tretji pa se sprehajajo in opazujejo ves ta živčav. Prijetno je, ker ni prevroče. Lahko imaš kravatno in suknjič. Če bi bil samo v kopalni obleki, bi te verjetno zeblo. Zdi se mi, da je prav v tem velik čar prijetnosti; sonce sije, ni vroče, prijetno piha, lahko si oblečel in vendar si na morju v mesecu juliju. V sredini Knokkeja ob obali je velika dvorana Casino. Tu se vrstijo med vso sezono prireditve, pevci, plesalci, popevkariji, folkloristi, film, drame opere itd.

NA EVROPSKEM POKALNEM TEKMOVANJU — TRETJA NAGRADA!

V Casinu je bilo tudi evropsko pokalno tekmovalstvo mešanih pevskih zborov. Tekmovalo je 26 mešanih pevskih zborov: iz Avstrije 1, Bolgarije 5, Danske 1, Finske 2, Holandije 4, Italije 2, Jugoslavije 2, Poljske 1, Španije 3, Švedske 1 in iz Zvezne republike Nemčije 4. Jugoslavijo sta zastopala UPZ »Emil Adamič« iz Ljubljane in KUD »Svetozar Marković« iz Novega Sada. Pokalno tekmovalstvo mešanih pevskih zborov sta organizirala pod pokroviteljstvom belgijskega kralja belgijsko ministrstvo za narodno vzgojo in mešani pevski zbor »Cantabile« iz mest Knokkeja in Heista. Zbori so morali zapeti dve obvezni pesmi, ki ju je določil organizator, to sta bili: Jules Bouquet, In taberna in Orlando di Lasso, Madona mila cara. Pesem »In taberna« je komponiral prav za to tekmovalstvo belgijski skladatelj Jules Bouquet. Razen teh dveh pesmi je moral vsak zbor zapeti še eno domačo pesem. Vsak zbor je namreč predlagal tri pesmi iz svoje države, izmed katerih je žirija eno izbrala. »Emil Adamič« je predlagal te tri pesmi: Emil Adamič: Zapuščena, Teodor Skalovski: Ma-

kedonska humoreska in Emil Adamič: Pastirska. Zbor »Emil Adamič« je že dva dni pred tekmovalstvom prispel v Knokke in se nastanil v sosednjem mestu Heist. Mesto Heist se pravzaprav drži Knokkeja. Zbor je imel vsak dan po dve vaji. V soboto, 4. julija, je bilo v Casinu izbirno tekmovalstvo. Od 26 zborov jih je prišlo v finale samo 10. Med njimi sta bila oba jugoslovanska zbora. V nedeljo, 5. julija, so tekmovali zbori, ki so prišli v finale. Za zmagovalce so bili določeni trije pokali in 5 denarnih nagrad, in sicer prva nagrada — evropski pokal za mešane zbornice in 50.000 belgijskih frankov (750.000 din), druga nagrada — pokal Graafa Lippensa, župa-

Berlin — člani UPZ pred poslopjem smrti — mučilnice, v kateri je Hitler ugonabljal uporne Nemce

Koncert v Enschedeju ni bil bogve kaj. Vreme, camping in maloštevilni poslušalci — vse to je vplivalo na peve. Enschede c campingom Twente je bil sicer namenjen za počitek in pripravo na veliko turnejo v Zahodnem Berlinu in po Zahodni republiki Nemčiji. Po treh dnevih bivanja v Twenteju nas je odpeljal vlak skozi zahodnonemška mesta Osnabrück, Hannover in Braunschweig v Demokratično republiko Nemčijo. Mejo smo prestopili pri Magdeburgu. Pogled skozi okno vagona je nudil neprijetno podobo. Železniška postaja je obdana z bodečo žico. Po peronu se sprehajajo številne oboževane uniformirane osebe. Take prizore smo videli tudi na drugih postajah DR Nemčije, le da so bile postaje še bolj zapuščene. Počutili se kakor ujet. Zdjaj pa zdaj hiti skozi vagon oboževane miličnik. Fotografiranje je strogo prepovedano. Tudi enolične saške pokrajine ne smeš fotografirati. Če to storiš, tvegaš, da ti odvzamejo fotoaparata. Rane druge svetovne vojne v tem delu Nemčije še niso zaceljene. Se vedno vidiš žalostne sledove razdejanja.

Pri Potsdamu smo se zapeljali v Zahodni Berlin. Zahodni Berlin loči od vzhodnega Berlina skoraj 45 km dolg zid. Ta zid je pregrada iz cementnih kvadratov, osmojevnih praznih hiš z zazidanimi okni, v katerih so strelne odprtine, in iz bodeče žice. Na pregrajah ulicah opazujejo iz za zida skozi odprtine stražarji zahodno stran Berlina. Nehote se spomniš na okupirano Ljubljano, obdano z bunkerji in bodečo žico...

DOŽIVETJE V ŽIVALSKEM VRTU...

Berlinčani zahodnega Berlina so živahni in veseli ljudje. Ze na postaji so nam privedli lep sprejem. Nastanili so nas v dveh lepih hotelih na Kurfürstendammu, glavni cesti zahodnega Berlina. V zahodnem Berlinu precej zidajo. Arhitekti evropskega slovesa kar tekmujejo, kdo bo postavil bolj ekstravagantno stavbo: Kongreshall, filharmonija, akademija umetnosti, velikanse razkošne trgovske hiše, nove cerkve itd.

V soboto 11. julija je bil koncert na stopnišču magistrata Schönberg. Nad stopniščem se vzdiguje 70,5 m visok stolp, v katerem je znamenit zvon miru. Ko je zbor odpel nekaj pesmi, se je oglasil tudi zvon miru. Kdor je bil sprejem v magistratni dvorani. Zbor je na sprejemu zapel za gostitelje nekaj pesmi.

Popoldne je bil koncert v berlinskem živalskem vrtu. Brez dvoma je to eden najlepših živalskih vrtov na svetu. Zlajsti je lepo urejen akvarij s tetrazijem in insektarijem. Živalski vrt ima nad 1050 sesalcev, 1970 ptic, 580 reptilov, 170 dvoživk, 2800 rib in 5540 nevretenčarjev. V živalskem vrtu je prirediteljni prostor z akustičnim pavilijonom za nastopanje. Na koncert so vabili Berlinčane številni plakati, tako da se jih je nabrala precejšnja množica. Sicer pa je mogoča pesem

zbornice odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Ob koncu koncerta so hoteli slišati našo himno. Munih ni bil v zadregi. Stopil je za dirigentski pult in zbor je pred številno mirno stoječo berlinsko množico odpel »Hej Slovani«. Za Jugoslovana je bil to zopet ganljiv dogodek, zlasti za tistega, ki je preživel drugo svetovno vojno. Direktor živalskega vrta je bil tako navdušen, da je po programu odmevala po vsem živalskem vrtu in privabila številne obiskovalce. Sredi koncerta je močan sunek vetra odnesel partituro s pulta, pa to je bilo komaj opaziti. Dirigent Munih je vodil zbor naprej brez partituro. Poslušalci so se navdušili nad tem. Vsako pesem so nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklik

Letošnja organizacija smučarskih tečajev med rednim šolskim delom

Načela reformirane šole so našla svoje mesto v zakonu o osnovni šoli, ki med drugimi smotri obvezuje šole tudi v naslednjem: osnovna šola mora razvijati pri učencih vedoželjnost in sposobnost opazovanja oblik dela, ki oblikujejo zavest in druge moralne lastnosti znanja, ki oblikujejo mladega človeka v socialistično osebnost. Šola naj vključuje učenca v take oblike dela, ki oblikujejo socialističen odnos do dela, odkrivajo naj učenec lepote narave, gospodarske, kulturne in zgodovinske znamenitosti naše domovine, posreduje naj higienske navade ter omogoča vsestranski telesni

razvoj in krepitev duševnih in telesnih sil.

Za mnoge oblike dela, ki omogočajo realizacijo tako široko zastavljenih vzgojnih smotrov, so potrebni določeni materialni pogoji. Vemo pa, da le-teh nimamo vselej in povsod v zadostni meri. Zato je potrebno, da se borimo za ustvarjanje vsaj minimalnih pogojev za začetek in realizacijo nekaterih sodobnih oblik šolskega dela.

Učni načrt za telesno vzgojo predvideva v vseh razredih tj. od PRVEGA do OSMEGA razreda pouk smučanja. Vemo pa, da je tak učni načrt nemogoče realizirati. Nimamo namreč ustreznih pogojev in ne ugodnih snežnih razmer, da bi v zimskem času ure telesne vzgoje posvetili smučanju. Prav pa je, da v času osemletnega šolanja vsak učenec udeleži vsaj enega smučarskega tečaja, na katerem bi si poleg vzgojnih vrednot, ki jih omogoča skupno življenje mladine, pridobil tudi trajne navade za udej-

stvovanje v tem prijetnem in zdravem športu.

Pod vodstvom strokovnjaka-pedagoga naj bi učenci na smučarskem tečaju pridobili ustrezno znanje in krmarjenje po zasneženih planotah gorskega sveta. Smučanje pomeni za učenca nujno potrebno zdravstveno utrjevanje, higiensko nego, duševno in telesno sprostitvev itd. Na svežem in čistem zraku, katerega primanjkuje posebno mestni mladini, pa si bodo nabrali novih telesnih sil za naporno šolsko delo.

Na enotedenskih smučarskih tečajih, ki smo jih organizirali v šolskem letu 1963/64 za učence osnovnih šol občine Ljubljana-Center, so podagogi ugotovili poleg dobrih rezultatov v smučanju tudi zelo dobre učnovzgojne rezultate. Smučarskega tečaja so se udeležili učenci 6. razredov. Tako je cel razred s svojim razrednikom in smučarskimi vaditelji odšel v Gorje pri Bledu, kjer so preživeli 7 nepozabnih dni.

vodstvom razrednika ponavljali učno snov iz vseh predmetov.

Naj navedem nekaj primerov mnenj in ocen pedagogov, ki sem jih posnel iz poročil. Osnovna šola Prežihov Voranc navaja v svojem poročilu: »Učenci so jemali pouk zelo resno in jim je bila ta oblika pouka silno všeč. Pri učenju, ki je sledilo prijetnemu smučanju, so bili sproščeni in so večkrat bolje odgovarjali kot sicer v razredu.« Šola Toneta Cufarja pa v svojem poročilu med drugim pravi: »Poleg vseh vrednot, ki jih nudi smučanje, je omembe vredno tudi vzgojni efekt tečaja. Razredno skupnost smo v celoti preselili v popolnoma drugačno okolje in jo postavili pred povsem druge naloge. Pri tem so se učenci sprostili, mi pa smo imeli priliko spoznati celo vrsto pozitivnih in negativnih lastnosti otrok, ki ostanejo sicer v razredu skrite. Posebno pozornost so vzbudili okolijski splošni problemi, problematični otroci, ki v novem tičnu. Lepo so se živeli in vključili v del svojih skupin ter so bili celo za primer drugim.«

Predlog zavoda za prosvetno pedagoško službo Ljubljana I, da se za vse učence 6. razredov organizirajo smučarski tečaji med rednim šolskim delom, so podprli vsi družbeno politični činitelji in šolske oblasti občin Ljubljana-Siška, Bežigrad in Center. Tako so učenci osn. šol občine Šiška 14. 12. 1964 odšli na Srednji vrh nad Gozd Martuljkom, kjer bodo ostali 7 dni. Vsa 7 dni se bodo nato vrstili vse šole, do 13. 3. 1965. Učenci občine Center odidejo 12. 12. 1964 v Gorje pri Bledu. Tečaji bodo trajali do 13. 3. 1965. Bežigradski učenci pa bodo imeli svoje smučarske tečaje na Travnj gori nad Sodražico.

Največji problem pri organizaciji smučarskih tečajev vsekakor predstavlja nabava smučarske opreme, ki je zelo draga (nekaj več kot 30 tisočakov). Ta izdatek je za povprečno družino previsok in je malo staršev, ki bi ga zmogli naenkrat.

Da bi pomagali in omogočili vsem učencem, tudi socialno šibkim, udeležbo na smučarskem tečaju, so skladni določili sredstva za nabavo opreme. Tako bodo učenci občine Šiška imeli na razpolago 50 parov smuč, 30 parov smučarskih čevljev in 30 trenerk. Učenci občine Ljubljana-Center imajo na razpolago 50 parov smuč, 50 parov smučarskih čevljev in 80 trenerk. Učenci bežigradskih šol pa bodo imeli 50 parov smuč, 50 parov smučarskih čevljev in 80 trenerk. Smučarska oprema bo v domu in na razpolago tistim otrokom, ki opreme ne premorejo. Skladi za šolstvo tudi prispevajo del stroškov prehrane za socialno šibke otroke. Na ta način je omogočena udeležba vsem otrokom, ne glede na njihov socialni položaj.

Če je smučarska oprema še za učence tako draga, pa je še toliko dražja za učitelje telesne vzgoje, ki vodijo smučarske tečaje. (Kvalitetnejša smučarska oprema stane tudi 90.000 din). Sklep sklada za šolstvo občine Ljubljana-Siška, da iz svojih sredstev kupi kvalitetne smuč in čevlje za učitelje telesne vzgoje, je hvale in posnemanja vreden. Smuč in čevlji so kot vsi drugi rekviziti last šole, a uporablja jih učitelj toliko časa, kolikor ostane na šoli in organizira smučarski tečaj. Na ta način smo rešili zelo pereč problem, ki tare vse učitelje telesne vzgoje. Menim, da bi bilo potrebno na tak način reševati in opremiti vse učitelje telesne vzgoje v SRS. Jože Besljič

Tako je bilo lansko zimo v Gorjah pri Bledu...

Razpis

Osnovna šola Vrhovci razpisuje 2 delovni mesti za vzgojitelje v otroško-varstvenem oddelku osnovne šole Vrhovci. Pogoji: ustrezna srednješolska izobrazba.

Po vnaprejšnjem programu dela so se učenci učili osnov smučarskih prvin, a določene ure so bile posvečene dopolnilnemu pouku. Učenci so bili razdeljeni v skupine (krožke) in so pod

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE

SPREJEM A naročila za knjižno zbirko

»KULTURA IN ZGODOVINA«

V zbirki so za leto 1965 vključena naslednja dela:

• NIKOLAUS PEVSNER: EVROPSKA ARHITEKTURA

Pevsnerjev pregled evropskega stavbarstva sodi med najtehtnejša znanstvena dela, saj je edina sodobna, do najnovejših dobe segajoča zgodovina arhitekture, ki je ne uporabljajo samo strokovnjaki, arhitekti in zgodovinarji umetnosti, ampak se iz nje pridom uče tudi laiki.

• WRIGHT MILLS: ELITA OBLASTI

Avtor zavrača v knjigi tezo o demokratični vsebini družbenih in političnih odnosov v ZDA v 20. stoletju. Postavlja trditve, ki jo z vso vestnostjo skuša dokazati, da v sodobni ameriški družbi ne vladajo množice, marveč družbeni vrhovi kapitalističnih korporacij, centraliziranega državnega aparata in vojne.

• PHILIPPE VAN TIEGHEM:

KRATKA ZGODOVINA VELIKIH LITERARNIH TOKOV V FRANCJI

Eno temeljnih del sodobne francoske literarne zgodovine. Knjiga obsega razdobje od leta 1550 do leta 1930. Avtorji, na katere se sklicuje Van Tieghem, so imena, ki so tudi našemu bralcu bolj ali manj znana in so kot taka sposobna pritegniti njegov interes.

• FERDO GESTRIN — VASILIJ MELIK:

SLOVENSKA ZGODOVINA 19. STOLETJA (do 1918)

Knjiga dveh slovenskih znanstvenikov ne bo služila samo zgodovinarjem, temveč vsem, ki se želijo seznaniti z glavnimi značilnostmi naše novejši preteklosti. Vse štiri knjige bodo tiskane na brezlesnem papirju in vezane v celo platno in polusnje. Cena za naročnike bo: platno 10.200 din (12 mesečnih obrokov po 850 din), polusnje 12.000 din (12 mesečnih obrokov po 1000 din). V prodaji bodo knjige znatno dražje. Naročniki začno plačevati obroke v mesecu, ko se naroči na zbirko. Naročite se lahko v vseh knjigarnah in s priloženo naročilnico pri: DRŽAVNI ZALOŽBI SLOVENIJE, Ljubljana, Mestni trg 26 — Oddelek knjižnih zbirk.

NAROČILNICA

Obvezno se naročam na knjižno zbirko »KULTURA IN ZGODOVINA«

— v polusnju 12.000 din (12 obrokov po 1000 din)
— celo platno 10.200 din (12 obrokov po 850 din)

Prednaročninsko ceno bom poravnal:

— takoj
— v mesečnih obrokih (Ustrezno podčrtati)

Datum:

Naročilnico pošljite v ovojnici na naslov: DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE, Ljubljana, Mestni trg 26 — Oddelek za knjižne zbirke.

Naslov:
Ime in priimek:
Kraj:
Ulica:
Uslužen pri:

Mladinska knjiga

ZALOŽNIŠKO GRAFIČNO PODJETJE

POTREBUJE

za svoje sodelovanje s šolami:

— VEČ HONORARNIH ZASTOPNIKOV
ZA RAZNE OKRAJE PO SLOVENIJI

Interesenti naj pošljejo svoje prijave na Založniško grafično podjetje MLADINSKA KNJIGA, prodajni oddelek, Ljubljana, Titova 3

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA

Založba Mladinska knjiga

je pripravila za mladino

• FRITZ STEUBENOVE:

INDIJANARICE

Izšle bodo v 8 knjigah — letos so že izšle 3 knjige:

1. HITRA NOGA IN BELA PUŠČICA
2. LETEČA PUŠČICA
3. RDEČI VIHAR

Avtor opisuje življenje in delo indijanskega poveljarja Tekumzeja, slavnega borca za svobodo in neodvisnost indijanskih plemen. Pomembno vrednost jim dajejo opisi življenja in običajev tega velikega ljudstva

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA

IZREDNA UGODNOST ZA ŠOLSKO MLADINO!

KOMPASOVI

zimski izleti po izredno znižanih cenah!

Pester program KOMPASOVIH izletov za šolsko mladino. 18 različnih in zanimivih programov izletov. Cene izletov od 200 dinarjev navzgor. Vsi izleti z ogrevanimi turističnimi avtobusi.

Posebna KOMPASOVA nagrada za šolo, ki bo prijavila največje število učencev na zimskih izletih!

Program šolskih izletov zahtevajte pri KOMPASU, ki sprejema tudi prijave in daje dodatna pojasnila!

Ščetkajte svoje zobe in dlesni pravilno in to že po zajtrku, po vsakem obroku in zadnjič pred spanjem. Pri tem uporabljajte »GIBBS zobno kremo FLUOR!«

ALKO

DESTILACIJA IN TOVARNA LIKERJEV

LJUBLJANA

ČESTITA K NOVEMU LETU 1965
VSEM SVOJIM ODJEMALCEM
IN SE PRIPOROČA ZA NADALJNI ODJEM

